

T.C.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

**TÜRKİYE’DE İLKÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS
TEZLERİNİN İNCELENMESİ (2000-2020)**

YÜKSEK LİSANSTEZİ

NUR SULTAN SERBEST

DANIŞMAN

DOÇ. DR. REFİK TURAN

AKSARAY 2022

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL BİLGİLER VE TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ BİLİM DALI

TÜRKİYE’DE İLKÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS
TEZLERİNİN İNCELENMESİ (2000-2020)

YÜKSEK LİSANSTEZİ

NUR SULTAN SERBEST

DANIŞMAN
DOÇ. DR. REFİK TURAN

AKSARAY 2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren.....(....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Nur Sultan

Soyadı : Serbest

Bölümü : Sosyal Bilgiler

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Türkiye’de Yapılmış İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi (2000-2020)

İngilizce Adı: Examination Of Master’s Theses Related To The History Of Revolution and Kemalism Of The Republic Of Primary Education in Turkey (2000-2020)

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Nur Sultan SERBEST

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Nur Sultan SERBEST tarafından hazırlanan “Türkiye’de Yapılmış İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Yüksek Lisans Tezlerinin İncelenmesi (2000-2020)” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilgiler ve Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Doç. Dr. Refik TURAN

İmza

(Sosyal Bilgiler Eğitimi, Aksaray Üniversitesi)

.....

Üye: Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER

(Tarih, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi)

.....

Üye: Dr. Öğretim Üyesi Hatice GEDİK

(Anabilim Dalı, Üniversite Adı)

.....

Tez Savunma Tarihi: 09.05.2022

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nuntarih ve
..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Doç. Dr. Sevilay USLU DİVANOĞLU
İmza

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın konusunun belirlenmesinde, planlanıp yürütülmesinde sabırla yol gösteren ve desteğini esirgemeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Refik TURAN'a teşekkür ederim.

Tüm eğitim hayatım boyunca yanımda olan annem Semiye DEMİRAY ve babam Yaşar DEMİRAY'a, çalışmam boyunca manevi desteğini hissettiğim değerli eşim Çağdaş SERBEST'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Nur Sultan SERBEST

Haziran 2022

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKİYE’DE İLKÖĞRETİM T.C. İNKILAP TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ İLE İLGİLİ YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS
TEZLERİNİN İNCELENMESİ (2000-2020)

(Yüksek Lisans Tezi)

Nur Sultan SERBEST, Aksaray 2022

ÖZET

Bu araştırmanın amacı Türkiye’de İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili 2000-2020 yılları arasında gerçekleştirilen yüksek lisans tezlerinin farklı değişkenler açısından dağılımını incelemektir. Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucu elde edilen veriler belirlenen temalar doğrultusunda betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırmanın örneklem grubunu YÖK Ulusal Tez Merkezi’nden konu kapsamında ulaşılan 59 adet yüksek lisans tezi oluşturmaktadır.

Araştırmanın sonuçlarına göre, en fazla tezin hazırlandığı yıl 2019 yılı olduğu, en çok tezin Gazi Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlandığı görülmektedir. Tezlerin diğer değişkenler bakımından sonuçlarına göre, enstitü olarak ilk sırada Eğitim Bilimleri Enstitüleri, anabilim dalı olarak İlköğretim Anabilim dalı, danışman unvanı olarak ilk sırada Yardımcı Doçent gelmektedir. Tezlerde kullanılan yöntemler sırasıyla nicel, nitel ve karma yöntemlerden oluşmaktadır. En fazla çalışma öğrenciler ile gerçekleştirilmiş olup en

fazla kullanılan veri toplama aracı ise test ve ölçeklerdir. Yüksek lisans tezlerinde en çok işlenen konu derslerde kullanılan yöntem, teknik ve materyal kullanımına ilişkindir. Araştırma sonucunda elde edilen sonuçlara göre tezlerde tespit edilen sorunlardan bazıları şöyledir: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin haftalık ders saati miktarı yetersizdir, öğrenciler tarihsel kavramları anlamakta zorlanmaktalar, okulların fiziki şartları yetersizdir, müfredat içeriği aşırı yoğundur. Tezlerde en sık dile getirilen öneriler ise şöyledir: Ders işlenişinde farklı yöntem, teknik ve materyal kullanılmalıdır, dersin müfredat içeriği ile derse ayrılan haftalık ders saati süresi uyumlu hale getirilmelidir, öğretmenlere çeşitli konularda hizmet içi eğitim verilmelidir.

Bilim kodu: 11009

Anahtar Kelimeler: T.C. İnkılap Tarihi, Sosyal Bilgiler, İlköğretim, Tarih

Sayfa adedi: 85

Danışman: Refik TURAN

AKSARAY UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF SOCIALSCIENCES

**EXAMINATION OF MASTER’S THESES RELATED TO THE
HISTORY OF REVOLUTION AND KEMALISM OF THE REPUBLIC
OF PRIMARY EDUCATION IN TURKEY (2000-2020)**

(M.A. Thesis)

Nur Sultan SERBEST, Aksaray 2022

ABSTRACT

This study aims to examine the distribution of master's theses on the Turkish Revolution History and Ataturkism course in Primary Education in Turkey between 2000-2020 in terms of different variables. This research was carried out using document analysis, one of the qualitative research methods. The data obtained as a result of the research were subjected to descriptive analysis in line with the determined themes. The research sample group consists of 59 master's theses obtained from the Council of Higher Education National Thesis Center within the scope of the subject.

According to the results of the research, we see that the most thesis was prepared in 2019, and the most thesis was prepared by Gazi University students. According to the results of the theses in terms of other variables, the Institutes of Educational Sciences rank first as an institute, the Department of Primary Education ranks first as a department, and the Assistant Professor ranks first as a consultant. The methods used in the theses consist of quantitative, qualitative and mixed methods, respectively. Most studies were conducted with students, and the most commonly used data collection tools were tests and scales. The most frequently studied subject in master's theses is related to the use of methods, techniques and materials used in the courses. According to the results obtained from the research, some of the problems identified in the theses are as follows: The amount of

weekly lesson hours in the Turkish Revolution History and Atatürkism course is insufficient, students have difficulty in understanding historical concepts, the physical conditions of schools are insufficient, and the curriculum content is extremely intense. The most frequently expressed suggestions in the theses are as follows: Different methods, techniques, and materials should be used in the course, the curriculum content of the course and the weekly course hours allocated to the course should be harmonized, and teachers should be given in-service training on various subjects.

Science Code: 11009

Keywords: History of Turkish Revolution, Social Studies, Primary Education, History.

Page Number:85

Supervisor: Refik TURAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xii
SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ	xiii
BİRİNCİ BÖLÜM	1
GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Önemi	5
1.2.Araştırmanın Amacı	6
1.3. Çalışmanın Alt Problemleri.....	6
1.4.Sınırlılıklar	7
1.5.Varsayımlar	7
1.6.Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	8
2.Kavramsal Çerçeve	8
2.1. Tarih	8
2.2. Türkiye’de Tarih Öğretiminin Gelişimi.....	10
2.3. Türkiye’de İnkılap Tarihi Öğretiminin Gelişimi	13
2.4.İlgili Araştırmalar	16
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	31

3.YÖNTEM.....	31
3.1.Araştırma Yöntemi	31
3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	32
3.3. Veri Toplama Araçları.....	32
3.4.Veri Analiz Yöntemi.....	32
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	33
Bulgular ve Yorum.....	33
4.1.Birinci alt Probleme dair bulgular ve yorum	33
4.2. İkinci alt probleme dair bulgular ve yorum	34
4.3. Üçüncü alt probleme dair bulgular ve yorum	35
4.4. Dördüncü alt probleme dair bulgular ve yorum	35
4.5. Beşinci alt probleme dair bulgular ve yorum	36
4.6. Altıncı alt probleme dair bulgular ve yorum.....	37
4.7. Yedinci alt probleme dair bulgular ve yorum	37
4.8 Sekizinci alt probleme dair bulgular ve yorum	38
4.9. Dokuzuncu alt probleme dair bulgular ve yorum.....	39
4.10. Onuncu alt probleme dair bulgular ve yorum	41
4.11. On birinci alt probleme dair bulgular ve yorum.....	44
SONUÇ ve TARTIŞMA	58
5.1.Birinci alt probleme dair sonuç ve tartışma	58
5.2. İkinci alt probleme dair sonuç ve tartışma	59
5.3 Üçüncü alt probleme dair sonuç ve tartışma	60
5.4 Dördüncü alt probleme dair sonuç ve tartışma	60
5.6. Altıncı Probleme dair sonuç ve tartışma.....	62
5.7 Yedinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma.....	62
5.8 Sekizinci alt probleme dair sonuç ve tartışma.....	63
5.9 Dokuzuncu alt probleme dair sonuç ve tartışma.....	63
5.10. Onuncu alt probleme dair sonuç ve tartışma	64
5.11. On birinci alt probleme dair sonuç ve tartışma	64
ÖNERİLER	66
KAYNAKÇA.....	67
TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	72

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı	33
Tablo 2. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ile İlgili Olan Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı	34
Tablo 3. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı	35
Tablo 4. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı	36
Tablo 5. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Tez Danışmanın Unvanına Göre Dağılımı	36
Tablo 6. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezler Yöntem Olarak Dağılımı	37
Tablo 7. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı	38
Tablo 8. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı	38
Tablo 9. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Konu Bakımından Dağılımı	39
Tablo 10. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Tezlerde Tespit Edilen Sorunlar	41
Tablo 11. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerde Yer Alan Öneriler	44
Tablo 12. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerde Derslerin Etkili ve Verimli Hale Getirilmesini Sağlamaya Yönelik Öneriler	46
Tablo 13. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerde Yer Verilen Programlamaya Yönelik Öneriler	49
Tablo 14. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin MEB'na Yönelik Önerileri	51
Tablo 15. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Ders Kitabı ve Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Önerileri	54
Tablo 16. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Tezlerde Yer Verilen Öğretmen Yetiştirmeye Yönelik Öneriler	56
Tablo 17. YÖK Ulusal Tez Merkezi Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı	59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Akademisyenlerin Sayısı	61
--	----

SİMGELER ve KISALTMALAR LİSTESİ

AKM: Atatürk Kültür Merkezi

AR-GE: Araştırma Geliştirme

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

f: Frekans

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

MSB: Milli Savunma Bakanlığı

ÖBA: Öğretmen Bilişim Ağı

T.C. : Türkiye Cumhuriyeti

TCİTA: Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

TDK: Türk Dil Kurumu

TTK: Türk Tarih Kurumu

TTTC: Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti

TÜBESS: Türkiye Belge Sağlama ve Ödünç Verme Sistemi

YÖK: Yüksek Öğretim Kurulu

%: Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

İnsanlar geçmişten günümüze kadar edindiği bilgi ve birikimlerini gelecek nesillere aktarma ve paylaşma ihtiyacı duymuştur. Bireyin kendini ve yaşadığı çevreyi tanıması, toplumla uyumlu bir şekilde yaşaması için gerekli beceri ve değerleri öğrenmesi, vatandaş olma bilincini edinmesi, geleceğe yön verebilecek donanımına sahip olması gibi çeşitli amaçlarla eğitim verilmeye başlanmıştır.

Eğitimin ne olduğuna bakılacak olursa pek çok tanım karşımıza çıkmaktadır. Türk Dil Kurumu(TDK)'na göre eğitim “çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme”dir (<https://sozluk.gov.tr/>).

Başka bir tanıma göre eğitim “kişiye istendik davranışlar kazandırma sürecidir.” (Sönmez, 2021). Ertürk ise eğitimi bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla, kasıtlı biçimde yaşanan istendik değişme meydana getirme süreci olarak değerlendirmiştir (Ertürk, 1979). Eğitimin sonuçlarının istendik olması belli bir plan ve program çerçevesinde yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

Eğitimin istendik ve olumlu sonuçlarını elde etmek amacıyla ortaya çıkmış kurumlar olan okullar, eğitim gibi açık sistemden meydana gelen ve kendisini sürekli yenileyip geliştirmesi gereken yapılardır. Bireyin topluma uyum sağlamasında önemli bir rolü olan eğitim kurum çatısı altında verilmeye başlamadan önce, bilgi ve değerlerin bireye çevre aracılığıyla aktarılmıştır. Cinsiyete dayalı iş bölümünün ortaya çıkması sonucu kadın ve erkeğin rolleri şekillenmeye başlamış; güç ve beceri gösteren bireyler zamanla toplum içerisinde ön plana çıkarak saygı duyulan, sözü dinlenen kimliğe bürünmüşlerdir. Toplumun saygı duyulan kişilerinin zamanla öğretici bir kimliğe bürünerek öğretmen sıfatını elde ettiği söylenebilir. Okul ve öğretmen kavramlarının toplumlar tarafından algılanış biçimi farklı olmasına rağmen eğitimin en önemli unsurları olarak kalmaya devam edecektir. Geçmişten günümüze uygarlıkların eğitim amaçları çağın

gereksinimlerine göre değişiklik göstermiştir. Örneğin, Mısır’da eğitimin amacı devlet memuru yetiştirmek iken Eski Yahudi toplumunda dinine ve toplumuna bağlı olan iyi insanı yetiştirmektir. Eski Çin’de ise eğitim manevi değerleri öğrencilere aktarmak amacıyla verilmiştir. Hindistan’da kast sisteminin etkisiyle eğitimin her sınıf için farklı bir şekilde düzenlendiği görölürken, Ortaçağ Avrupa’sında kilise etkisi ve dini temelli bir eğitim göze çarpmaktadır. Osmanlı devletinde ise eğitim medreselerde verilmekte olup zamanla dinin derslerde ön plana çıktığı görölmektedir (Sönmez, 2021). Eğitimin ortaya çıkışından günümüze kadar olan zaman diliminde sürekli bir değişim ve gelişim içinde olduğu görölmektedir.

Başaran (1994) eğitimin toplumsal bir kurum olarak toplumsal değişime karşı sorumluluğu olduğunu; yeni bilgiler üretme ve yayma, değerler geliştirme, demokrasiyi yerleştirme ve topluma yardım etme görevleri olduğunu belirtmiştir. Bilim ve teknolojiye yaşıanan gelişmeleri takip ederek etkili bir biçimde kullanmak iyi bir eğitim sistemi ile yakından ilgilidir (Oran, 2018). İyi bir eğitim sistemi ise ancak dünyadaki yeni gelişmelerin dikkate alınarak oluşturulduğu program ve müfredatlar ile gerçekleştirilebilir.

XIX. ve XX. yüzyılda eğitim anlayışı genel olarak ulusçu bir yapı olma özelliği gösterirken, XXI. yüzyılda dünyada hızla yaşıanan ekonomik, siyasal, teknolojik ve kültürel gelişmeler sonucunda eğitim sisteminde farklı yaklaşım ve yöntemler ön plana çıkmaya başlamıştır. Günümüz dünyasında öğrencilerin içinde yaşadığı çağa ayak uydurması, yaşıanan gelişmeleri içselleştirmesi, mevcut sorunları fark ederek çözüm üretebilmesi, evrensel olayları kavrayarak duyarlı olması bakımından eğitim sistemleri büyük önem taşımaktadır. Toplumla birlikte gelişen ve değişen eğitim sistemleri, dinamik bir özelliğe sahip olduğundan yaşıanan bilimsel, teknolojik, kültürel birtakım gelişmelerin yansıtılması amacıyla zaman zaman güncellenmektedir.

Bilim, “gerçeğin bir kısmıyla kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bu sürecin sonunda elde edilen dirik bilgiler” (Sönmez,1998) olarak tanımlanabilir. Eğitim çalışmaları çağın koşullarına ayak uydurmak ve geleceğe yönelik yeni değerler oluşturmayı hedeflemelidir.

XX. Yüzyılın başlarından itibaren sanayi ve endüstri alanında yaşıanan gelişmelerin beraberinde getirdiğı yeni yaşayış biçimi, farklı kültürlerin bir arada yaşama zorunluluğu gibi nedenler bireyin çok yönlü gelişimi için eğitimde sosyal konulara yer verilmesini zorunlu hale getirmiştir. Eğitimin toplumsal hedeflerinden biri olan vatandaşlık bilincinin

oluşturulması sosyal bilimlerden oluşan disiplinlerin önem kazanmasına neden olmuştur (Bektaş, 2019). Sosyal bilimler tarih, hukuk, coğrafya, psikoloji, sosyoloji vb. disiplinlerden meydana gelmektedir. Sosyal Bilgiler dersi toplumsal konularda öğrencilere eğitim vermek amacıyla vatandaşlık, tarih, coğrafya derslerinden oluşan disiplinlerarası bir ders olarak hazırlanmıştır. “Sosyal Bilgiler, toplumsal gerçekle kanıtlamaya dayalı bağ kurma süreci ve bunun sonunda elde edilen dirik bilgiler olarak tanımlanabilir” (Sönmez, 1998).

“Sosyal bilgiler, ilköğretim okullarında iyi ve sorumlu vatandaş yetiştirmek amacıyla, sosyal bilimler disiplinlerinden seçilmiş bilgilere dayalı olarak, öğrencilere toplumsal yaşamla ilgili temel bilgi, beceri, tutum ve değerlerin kazandırıldığı bir çalışma alanıdır” (Erden, 1996).

Tarih dersi Türkiye’de vatandaşlık bilincinin kazandırılması amacıyla okullarda ders olarak okutulmaya başlanmıştır. “Tarih sosyal bilgiler dersini oluşturan disiplinlerden birisi hatta birincisidir” (Turan, 2019).

Türkiye’de halen 1. 2. ve 3. sınıflarda Hayat Bilgisi, 4. 5. 6. ve 7. sınıfta Sosyal Bilgiler, 8. sınıfta T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi verilmektedir (MEB, 2018). Hayat Bilgisi dersinin temel bilgi ve becerileri kazanma ve geliştirme amacı bulunurken Sosyal Bilgiler dersinin öğrencilerde vatandaşlık bilinci oluşturma, Atatürk İlke ve İnkılaplarını kavrayarak demokrasi kültürü ve çevre bilinci oluşturma, milli ve evrensel değerleri kavrama gibi amaçları bulunmaktadır. Türkiye’de ilköğretim okullarının 8. sınıflarında 1981-1982 öğretim yılından itibaren T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük zorunlu bir ders olarak okutulmaktadır (Turan, 2016). Bu dersin amaçları Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşu, Atatürk ilke ve İnkılaplarının ruhunu öğrencilere kavratmaktır.

Eğitim sistemimizin ilk basamağı diğer kademelere göre daha önemlidir öğrencilerin tutum, inanç, hayata karşı ilk izlenimlerinin temelleri ilköğretim kademesinde atılmaktadır (Dernek, 2006). İlköğretim kademesi, bireyin hayata bakış açısını kazandığı, aidiyet kavramını oluşturduğu, vatandaşlık bilincini kazandığı için önemlidir.

Bu araştırma Türkiye’de 1981-1982 öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarının 8. sınıflarında haftada iki saat olarak okutulan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılmış olan yüksek lisans tezlerini çeşitli değişkenler açısından inceleyerek literatürün durumunu analiz etmek amacıyla yapılmıştır. Konuyla ilgili olarak

gerçekleştirilmiş yüksek lisans tezlerinin incelenmesinin konu tekrarına düşülmemesi, araştırma sonuçlarının değerlendirilerek çıkarımlarda bulunulması ve yeni araştırmalara ışık tutması gibi yararlar sağlayacağı için önemli ve gerekli bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Problem Durumu

Okul öncesi eğitimden yüksek öğretim kademesine kadar eğitim, teknolojik gelişmeler, yeni geliştirilen eğitim kuramları, yöntem ve teknikler gibi pek çok unsurdan etkilenmektedir. Bu kapsamda her alanda gerçekleşen hızlı değişimi öğretim programları ve ders kitaplarına yansıtmak bir zaruret halini almaktadır. Türkiye’de diğer derslerin öğretim programı gibi bir ilköğretim dersi olan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı da belirli aralıklarla güncellenmektedir.

Öğretim programı, ders kitabı ve eğitim süreci hakkında yapılacak olan güncellemelere katkı sağlamak amacıyla yapılan araştırmaların sayısı sürekli artış göstermektedir. Ancak ilgili literatürün incelenmesinden T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili araştırmaların yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir. Alanda mevcut olan sorunların tespit edilebilmesi amacıyla ders hakkında öğrenci ve öğretmen görüşleri, materyal kullanımı, ders kitabı, öğretim programı gibi pek çok değişkenin incelendiği akademik çalışmalar yapılmıştır. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kapsamında yapılan akademik çalışmaların durumunun ortaya konulması gelecekte yapılacak araştırmalara yol gösterici olması bakımından gereklidir. Mevcut literatürün sistematik bir biçimde incelenmesi yeni bakış açıları doğrultusunda çalışmalar yapılmasına, benzer konuların döngüye girmemesine ve alanda var olan eksik konular hakkında yeni araştırmaların ortaya çıkmasına katkıda bulunacaktır.

Araştırmanın sınırları dâhilinde Türkiye’de İlköğretim İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılmış yüksek lisans tezleri incelendiğinde 2009 yılından itibaren ilköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile tezlerin incelendiği çalışma ile karşılaşılmamıştır. Bu sebeple bu çalışmadan önce yapılan literatür araştırmalarıyla da uyumlu olması amacıyla çalışma kapsamında yer alan tezler 2000 yılı itibariyle ele alınarak incelemeye tabi tutulmuştur. Bu çalışmayla konuyla ilgili araştırma yapmak isteyen araştırmacılara önceden yapılan tezlerin farklı değişkenler bakımından dağılımları hakkında derli toplu bir veri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Yüksek lisans tezlerinin belirli

değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu araştırmanın bilimsel gelişmeler doğrultusunda çalışma alanı ile ilgili ortaya çıkan gelişmeleri tespit etme, İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretilmesi sürecinde öğretim programı, öğretim yöntem ve teknikleri, araç-gereç ve materyaller, ölçme ve değerlendirme etkinlikleri, ders kitapları, öğrenci ve öğretmenlerin dersle ilgili algıları vb. boyutları itibariyle tespit edilen sorunların ve çözüm önerilerinin ortaya konulması, yeni yapılacak akademik araştırmalara yön verebilecek ilgili dersle ilgili çalışılmamış veya az çalışılmış alanların tespiti, ders kitabı hazırlama ve program geliştirme faaliyetlerine katkıda bulunmak vb. açılardan literatüre önemli katkı sunacağı düşünülmektedir.

Bu bağlamda araştırmanın temel sorusu da “Türkiye’de 2000-2020 yılları arasında ilköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili gerçekleştirilen yüksek lisans tezleri farklı değişkenler açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?” şeklindedir. Bu temel soru doğrultusunda araştırmanın alt problemleri belirlenerek tezler bu sorulara yanıt bulacak doğrultuda incelenmiş ve değerlendirilmiştir.

1.1.Araştırmanın Önemi

Araştırmaya başlamadan önce alanda literatürde var olan çalışmaların incelenerek hangi çalışmaların yapıldığı, konuya yönelik hangi noktaların üzerinde durulduğu, bilimsel olarak elde edilen sonuçlarının tespit edilmesi çalışmanın gerekliliğini ortaya koyması bakımından faydalı olacaktır. Eğitimde yaşanan gelişmeler doğrultusunda T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alanında yapılan akademik çalışmaların, bu çalışmalar sonucunda tespit edilen problemlerin ve bu problemlerin çözümüne ilişkin araştırmacıların ortaya koyduğu çözüm önerilerinin bilinmesi önemlidir.

Bu araştırmanın ilköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alanında son 20 yıl içerisinde yapılmış yüksek lisans tezlerinin incelenerek alana ilişkin sorun ve eksiklikleri ortaya koyması bakımından mevcut literatüre katkı sağlayacağı ve daha sonra yapılacak çalışmalar için de yol gösterici olacağı düşünülmektedir. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tez inceleme çalışmalarına bakıldığında 2007 yılı sonrası için İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi hakkında yapılan araştırmaların incelendiği makale veya teze rastlanmamıştır. Bu nedenle son 20 yılda hazırlanmış İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin incelenmesinin bu boşluğu kapatmaya katkı sağlayacağı düşünülmüştür.

1.2.Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; Türkiye’de ilköğretim okullarında okutulan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak 2000-2020 yılları arasında yapılmış olan yüksek lisans tezlerini yöntemsel, yapısal ve metodolojik özellikleri bakımından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili gerçekleştirilen yüksek lisans tezleri farklı değişkenler açısından nasıl bir dağılım göstermektedir?” sorusuna yanıt aranmaya çalışılmıştır. Yüksek lisans tezleri şu boyutlarıyla incelenmiştir: Tezlerin yapıldığı yıl, üniversite, enstitü, anabilim dalı, tez danışman unvanı, yöntem, örneklem grubu, veri toplama araçları, konu, tezlerde tespit edilen sorunlar, tezlerde sorunların çözümüne yönelik geliştirilen öneriler. Araştırmanın örneklemi Türkiye’de 2000-2020 yılları arasında tamamlanmış, YÖK Ulusal Tez Merkezinin veri tabanında yer alan yüksek lisans tezlerinden başlık olarak “ilköğretim”, “ortaokul” “T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük” ifadesi geçen veya konu alanı ilköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili hazırlanan tezler oluşturmaktadır.

1.3. Çalışmanın Alt Problemleri

Amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
3. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerin yapıldığı enstitülerin dağılımı nasıldır?
4. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerin yapıldığı anabilim dallarının dağılımı nasıldır?
5. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tez danışmanları unvanına göre dağılımı nasıldır?
6. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezler yöntemsel olarak nasıl bir dağılım göstermektedir?
7. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı nasıldır?
8. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?

9. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezler araştırdığı konu bakımından nasıl bir dağılım göstermektedir?
10. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerde hangi sorunlar tespit edilmiştir?
11. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezler geliştirilen öneriler bakımından nasıl bir dağılım göstermektedir?

1.4.Sınırlılıklar

Bu araştırma, Türkiye’de T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili 2000-2020 yılları arasında yapılmış yüksek lisans tezlerinden erişilebilen yüksek lisans tezleri ile sınırlıdır.

1.5.Varsayımlar

Bu çalışmada kullanılan kaynakların İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan yüksek lisans tezlerini kapsadığı varsayılmaktadır.

1.6.Tanımlar

İnkılap: Toplum yapısını ve düzenini daha iyi hale getirmek için yapılan köklü değişiklik (TDK).

Kavram: Bir şey üzerine ve özellikle o şeyin nitelikleri ya da imleri üzerine taşıdığımız genel düşünce (TDK).

Eğitim: çocukların ve gençlerin toplum yaşayışında yerlerini almaları için gerekli bilgi, beceri ve anlayışları elde etmelerine, kişiliklerini geliştirmelerine okul içinde veya dışında, doğrudan veya dolaylı yardım etme (TDK).

İKİNCİ BÖLÜM

2.Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde Türkiye’de ilköğretim düzeyinde T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin tarihsel gelişimi ile literatürde konuyla ilgili olarak gerçekleştirilen araştırmalar hakkında bilgilere yer verilecektir.

2.1. Tarih

Tarih kavramı geçmişten günümüze, sosyal bilimciler tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Fayda’ya (2011) göre tarih;“Sâmî dillerinden Akkadca’da,Sâbiî dilinde, Habeşçe’de ve İbranice’de “kamer, şehir (ay), zaman” veya “ayı görmek” anlamlarındaki yareah/yerah kelimesinden Arapça’yaaerha/verraha şeklinde geçen fiilden türeyen târîh (te’rîh) “aya göre vakit tayin etmek, bir olayın meydana geldiği günü ve yılı, bunların rakamla yazılışını, bir şeyin oluş zamanını ve olaylar dizisini tespit etmek” anlamına gelmektedir.

Türk Dil Kurumu’na göre tarihin tanımı şöyledir: “Toplumları, milletleri, kuruluşları etkileyen hareketlerden doğan, olayları zaman ve yer göstererek anlatan, bu olaylar arasındaki ilişkileri, daha önceki ve sonraki olaylarla bağlantılarını, karşılıklı etkilenmeleri, her milletin kurduğu medeniyeti inceleyen bilim” (<https://sozluk.gov.tr/>).

Tarih kavramı günümüzde genel olarak “İnsan topluluklarının, toplumlarının geçmişi” ve “bu geçmişi inceleyen bilgi disiplini” (Özlem, 1999); bir başka ifadeyle “tarihçinin geçmişte araştırdığı olgular” ve “tarihçinin yaptığı araştırma” (Carr, 2011) olmak üzere iki farklı anlam taşımaktadır.

Tarihin konusunu geçmişte yaşamış insanların her türlü faaliyetleri oluştursa da tarihçilerin geçmişte olmuş olayları olduğu haliyle ve her yönüyle bugüne aktarması mümkün değildir. Dolayısıyla tarihçi eserini kaleme alırken kaçınılmaz olarak duygu düşünce ve bakış açısını da metnine yansıtır (Turan ve Yıldırım, 2019). Colingwood’a (2005) göre tarih özerktir ve bir tarihçinin diğer araştırmacılardan ayrıldığı nokta kaynakların bildirdiği değil, onların bildirdikleri hakkında kendisinin söylemeye hazırlandığı şeydir.

Tarihe ilişkin bazı tanımlara aşağıda yer verilmiştir:

“Tarihçi ile olguları arasında kesintisiz bir karşılıklı etkileşim süreci, bugün ile geçmiş arasında bitmez bir diyalogdur. Ancak tarihçiyle olguları arasında karşılıklı etkileşim süreci soyut ve yalıtılmış bireyler arasında bir diyalog değil, bu günün toplumu ile dünün toplumu arasında bir diyalogdur.” (Carr, s. 2011).

“Tarih, geçmişteki olayları; yer, zaman ve failleri göstererek kaynaklara dayalı olarak sebep-sonuç ilişkisi içerisinde inceleyen bir bilim dalıdır (Köstüklü, 2003).

Sosyal bilimler içerisinde tarih dersinin önemli bir yeri bulunmaktadır. Tarih dersinin dünyada ve Türkiye’de okul çatısı altında verilmesinin en önemli sebeplerinden biri eğitimin bireye kazandırmak istediği toplumsal becerileri içeriyor olmasıdır. Tarih dersi dünyada 19. yüzyıl sonlarına doğru ilköğretim ve ortaöğretimde okutulan bir ders haline gelmiştir. Ulus devletlerin kurulmaya ve gelişmeye başlaması tarih öğretiminin yaygınlaşmasında ve içeriğinin ulus devletlerin ihtiyaçları doğrultusunda şekillenmesinde belirleyici olmuştur (Şimşek ve Alaslan, 2014; Turan, 2015). Bu süreçte tarih genel olarak vatandaşlık eğitiminin bir aracı olarak görülmüştür. Günümüzde de öğrencilerde milli duyguların, insan hakları, demokrasi, kültürel haklara saygı ve kültürel kimliğin geliştirilmesi gibi birçok unsurun seçilmiş olay ve olgularla beslenebileceği düşünülmektedir (Dilek, 2007: 31). Tarih öğretiminden vatandaşlık eğitimi çerçevesinde öğrencilerde demokratik değer, tutum ve inanç geliştirilmesine yönelik beklentiler de giderek artmaktadır (Demircioğlu, 2014; Turan, 2017).

Tarih dersinin öğretimi modern yaklaşım ve olgulardan 20. yüzyılın sonuna doğru etkilenmeye başlamış, öğretmen merkezli eğitim anlayışının terk edilerek farklı beceriler işe koşulmaya başlanmıştır. Geçmişten günümüze tarih yazıcılığı ve tarih eğitimi süreci dönemin özelliklerine göre farklı amaçlar doğrultusunda yürütülmüştür. Günümüz tarih anlayışında öğrencilere problem çözme, tarihsel empati kazandırma, kendi ülkesi ve dünya ülkeleri hakkında fikir edinme vb. beceri ve kazanımları öğrenciye aktarma hedefi yer almaktadır. Tekeli’ye (2007) göre günümüzde tarih öğretiminin amaçları genel olarak üç grupta toplanmakta olup, bunlar; 1. Öğrencinin tarih bilincinin gelişmesini sağlamak, 2. öğrencinin çağdaş bir kimlik duygusu geliştirmelerine katkı sağlamak ve öğrencilerin kapasitelerinin gerçekleştirmek.

2.2. Türkiye’de Tarih Öğretiminin Gelişimi

Osmanlı devletinde tarih öğretiminin XIX. yüzyıla kadar hanedan merkezli ve ümmetçi bir anlayıştan yapıldığı görülürken Tanzimat devrinde Avrupa etkisiyle birlikte bu anlayış değişmeye başlamıştır.

Osmanlı devletinde eğitim alanında önemli değişikliklerin yaşandığı Tanzimat döneminde yeni eğitim kurumları olan idadiler, rüştiyeler, sultaniler açılarak batı eksenli eğitim verilmeye başlandığı görülür (Şimşek ve Yazıcı, 2018). Tarih dersinin Avrupa’da ideolojik birtakım amaçlarla okutulmaya başlanması Osmanlı Devleti’nin de tarih dersini okullarda eğitim programına almasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti’nde ilk ve ortaöğretimde tarih eğitiminin başlaması 1869’da yayınlanan “*Maarif-i Umumiye Nizamnamesi*” ile olmuştur. İlkokul ve ortaokul kademesinde Osmanlı Devleti’nin geleneksel anlayışına yakın bir tarih öğretiminin başlaması bu dönemdedir. Tarih dersinin İslam tarihi ve hanedan merkezli olduğu görülmektedir (Metin, 1998; Köken,2002).

Tanzimat döneminde yapılan yenilikler eğitim alanında etkisini göstermiştir. Bu dönem tarih kitaplarında siyasi olayların yanında sosyal konularında işlendiği görülmektedir. XX. yüzyılın ilk dönemlerine kadar okullarda tarih ders kitabı olarak okutulacak kitap Ahmet Vefik Paşa tarafından yazılan “*Fezleke-i Tarih-i Osmanî*” adlı eser olmuştur (Metin, 1998; Köken, 2002). Abdülhamit Döneminde ilkokul düzeyinde verilen tarih dersi ve rüştiyelerde okutulan tarih derslerinin bir bölümü kaldırılmıştır. II. Meşrutiyetin ilan edilmesiyle meşrutiyetin anlamının, neden gerekli olduğunun halka öğretilmesi amaçlanmış, dönemin siyasi olayları da derslerde yer almıştır. Osmanlı Devleti’nin son dönemlerinde okullarda tarih dersinin okutulma amacı çeşitlilik göstermekle birlikte ulusçu bir çizgide olduğu söylenebilir (Turan, 2016). Bu dönem tarih eğitiminin ve yazımının milli bir yapıya büründüğü ve Türk tarihine daha geniş yer verildiği görülmektedir.

Osmanlı Devleti son dönemlerinde Osmanlı’yı dağılmaktan kurtarmak amacıyla Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük fikri etrafında çeşitli gruplaşmalar ortaya çıkmıştır. Cumhuriyet döneminin eğitim anlayışının şekillenmesinde önemli bir rolü olan Türkçülük düşüncesi milli duyguları açığa çıkarma, milli bilinç oluşturma gayretlerinden beslenmiştir. Türkçülük fikrinin yansımaları Tanzimat devri Şinasi, Ziya Paşa, Ahmet Vefik Paşa, Süleyman Paşa, Namık Kemal gibi isimlerin eserlerinde görülmektedir. Batılı Türkologların yazdığı Türk tarihi üzerine yapmış oldukları çalışmalar ile Osmanlı aydınlarını etkilemiştir. Guignes’in “*Hunların, Türklerin, Moğolların ve Daha Sair Batı*

Tatarlarının Tarihi Umumisi”, Leon Cahun “*Asya Tarihine Giriş*” bu eserlerin başlıcalarındandır. Türkolog olan Necip Asım’ın “*Asya Tarihine Giriş*” eserindeki bazı kısımlardan yapmış olduğu çeviriler milli bir bilincin gelişmesinde etkili olmuştur (Metin, 1998; Köken, 2002).

XIX. yüzyılın sonlarına doğru Osmanlı devletine Türkoloji alanında uzman olan isimlerin gelmesi Türkçülük akımının güçlenmesine zemin hazırlamıştır (Ersanlı, 1992; Copeaux, 1998). Yusuf Akçura, Ahmet Hikmet Müftüoğlu, Ziya Gökalp gibi isimler aynı zamanda siyasi bir kimliğe sahip olan tarihçiler olup bu isimlerden bir kısmı Türk tarih tezinin yazımında görev almışlardır. Türk Ocaklarının açılması ve “*Türk Yurdu*” dergisinin yayınları Türkçülüğün sistemleştirilmesinde önemli bir rol oynamıştır. İdeolojik tarih yazımı ve bu tarih anlayışının kökleri XIX. yüzyılın sonlarına doğru Avrupa’da Türklere karşı ortaya çıkan olumsuz görüşler ve eleştirel çalışmalara kadar uzanmaktadır. Avrupalı tarihçilerin Türklerin medeniyetten uzak olduğu, yıkıcı bir millet olduğu söylemleri bu düşüncelere karşı olan kişilerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Constantin Borzecki İstanbul’a gelerek Müslüman olmuş Mustafa Celaleddin adıyla “*Les Turcs Anciens et Modernes*” adlı eserinde Türk dili ile bağlantı kurarak Latin dili ve uygarlığını Türklere dayandırmıştır. Eserde benimsenen yaklaşımın daha sonra farklı uygarlıklar için de kullanılmaya başlaması ile Güneş Dil Teorisi’ne uzanan bir süreç başlamıştır (Metin, 1998; Köken, 2002; Copeaux, 1998).

Leon Cahun ise Avrupa’daki Türk varlığını çok daha eskiye dayandırarak dil bağlantıları kurmuştur. Yazarın düşünceleri “*Türk Tarihinin Ana Hatlarına Giriş*” adlı kaynağa da eklenmiştir (Copeaux, 1998).

Cumhuriyetin ilanından sonra Türk milliyetçiliğinin resmi bir ideoloji olarak benimsenmesi söz konusu olmuştur. Dönemin tarih anlayışı ile benzer şekilde siyasi kökenli tarihçilerin yetiştiği görülmektedir. İnkılapları gerçekleştirmesinde rolü olan şahsiyetlerin tarih yazımında görev aldıkları görülmüştür. Kurumsal Tarih çalışmaları Türk ocaklarına bağlı vaziyette açılan Türk Ocağı Türk Tarih Heyeti’nin açılmasıyla başlamıştır. 1930 yılında Türk Ocaklarının kapatılması sonrasında Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti kurularak Türk tarihini yeniden oluşturma çalışmaları başlamıştır. Dönemin tarih yazım anlayışında ideolojik amaçlar doğrultusunda hareket edildiği görülmektedir. Tarih kitapları çağdaş ve bilimsel olmakla birlikte iktidarı de destekleyecek şekilde yazılmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda *Türkiye Tarihi*, *Türk Tarihinin Ana Hatları*, *Tarih*, *Orta Mektepler*

İçin Tarih kitapları hazırlanarak okullarda okutulmuştur. 1924-1929 yılları arasında Hamit ve Muhsin tarafından kaleme alınan *Türkiye Tarihi* adlı eser ağırlıklı olarak Osmanlı tarihini konu almakta olup altı kez basılarak ortaokul düzeyinde ders kitabı olarak kullanılmıştır. Afet İnan'ın Atatürk'e Fransız bir kaynakta Türklerin sarı ırka mensup, ikinci tip insan olduğu yazını göstermesi ile görevlendirilmiş tarihçilik vasfı başlamıştır. Atatürk tarafından *Türk Tarihinin Ana Hatları* kitabı için çalışmalara katılması için görev verilmiştir. *Türk Tarih Tezi* Türk tarihini eskiye dayandırma, ulusu yüceltme, güçlü gösterme gibi amaçlar gütmüştür (Ersanlı, 1992).

Türk Tarihinin Ana Hatları Atatürk'ün isteğiyle Türk Ocakları içinden oluşturulan Tarih Tetkik Cemiyeti üyeleri Afet İnan, Tevfik Bıyıklıoğlu, Samif Rıfat, Yusuf Akçura ve diğer üyeler tarafından hazırlanmış 605 sayfalık bir eser olma özelliği gösterir. 1930 yılında basılan eser ortaokullarda ders kitabı olarak kullanılmak amaçlanmıştır. Eserin kısa sürede yazılmış olması, içerik ve yöntem hatalarını beraberinde getirmiştir (Altınışik, 2011; Ersanlı, 1992).

Ersanlı'ya göre *Türkiye Tarihi* adlı eserde ırksal bir özellik ön planda olmazken *Türk Tarihinin Ana Hatları* adlı eserde Türklüğün vurgulanması temel farkı oluşturmaktadır. 1931 yılında *Türk Tarihinin Ana Hatları* adlı eser 30.000 adet basılarak okullarda yardımcı kitap olarak okutulma amacıyla gönderilmiştir. *Türk Tarihinin Ana Hatları* adlı kitaptan esinlenerek kaleme alınan *Liseler İçin Tarih Kitabı* bir yıl sonra basitleştirilerek 3 cilt halinde *Orta Mektep için Tarih* adıyla 1933 yılında yayınlanmıştır. Kitapta Türk tarihini eskiye dayandırma, güçlü bir yapıda olma özellikleri ön planda tutulmuştur. *Liseler İçin Tarih Kitabı*'nın IV. cildinde Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu ve İstiklal Savaşı'ndan sonra İnkılap ve Islahat Safhaları olarak iki kısım bulunmaktadır (Ersanlı, 1992).

1932 yılında 10 gün sürmüş olan Birinci Türk Tarih Kongresi toplanarak Tarih ders kitaplarının düzenlenmesi, *Tarih Tezi* hakkında ve *Türk Tarihinin Ana Hatları*'nın yeniden yazılması konularını görüşülmesi amaçlanmıştır. Kongreye öğretmenler, meclis üyeleri, TTK üyeleri katılmış olup kongrede ulusal bir eğitim ve tarih anlayışının oluşturulmak istendiği görülmektedir. Kongrede özellikle tarih öncesi ve tarihi dönemlere ait kaynakların kullanılması, Türk dilleri, Orta Asya'dan yapılan göçler, ders kitapları hakkında tartışmalar yapılmıştır (Öztaş, 2009; Ersanlı, 1992).

2.3. Türkiye’de İnkılap Tarihi Öğretiminin Gelişimi

Toplumların kültürel miras ve değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasında, yurttaş olma bilincinin geliştirilmesinde eğitimin işlevi oldukça önemlidir. İnkılap Tarihi dersinin ilköğretimden yükseköğretime kadar zorunlu ders olarak okutulmasıyla milli şuurun geliştirilmesi Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş şartlarının anlaşılması, Atatürk İlke ve İnkılaplarının özünün benimsenmesi amaçlanmıştır. Cumhuriyet dönemi eğitim anlayışının temelinde yeni kurulan devletin temellerini sağlam bir zemine oturtmak amacıyla milli bir eğitim ve tarih oluşturma düşüncesi yer almıştır.

Milli Mücadele sürecinde Eskişehir-Kütahya Muharebeleri devam ederken toplanan Maarif Kongresi’nde her açıdan milli özellik taşıyan bir eğitim sisteminin meydana getirilmesi gerektiği vurgusu yapılarak ilk ve ortaöğretim programı, ders süreleri ile ilgili kararlar alınmıştır (Aslan, 2011). Türk eğitim sisteminde önemli bir dönüm noktası sayılan bu kongreden sonra 1921 yılında eğitim alanında birtakım düzenlemeler getirilse de köklü bir değişikliğin yaşanmadığı görülmektedir. Milli mücadele döneminin sona ermesiyle birlikte eğitim alanında düzenlemelerin derinleştirilmesi adına 1923 yılında I. Heyet-i İlmiye toplantısı yapılması kararlaştırılmıştır. Bu toplantıda milli müze, milli coğrafya ve tarih enstitüleri, mektep ve etnografya müzeleri kurulması, eğitim programı hazırlanması, Türk Dili sözlüğü hazırlanması, Darülmuaallimat ve Darülmuaallimin programının düzenlenmesi ve bu okullara yeni bir bölüm eklenmesi gibi pek çok konu ele alınmıştır (Bozkurt, 2020). Bu bakımdan I. Heyet-i İlmiye toplantısının daha önce yapılan eğitim çalışmalarına göre daha kapsamlı olduğu söylenebilir. Tedrisat Kanunu Layihasında öğretmenlerin eğitimi hakkında kararlar alınmış, milli bir eğitim meydana getirilerek daha geniş kesimlere ulaştırılması hedeflenmiş, ilköğretimin 6 sene zorunlu olması, ilköğretime başlama yaşı 7 olarak belirlenmiştir.

Heyet-i İlmiye yükseköğretim alanında da köklü değişiklikler yapmak amacıyla Ankara Edebiyat Fakültesinin ve bünyesinde içinde Milli tarihinde yer aldığı 11 adet kürsü oluşturulmasının kararını almıştır. I. Heyet-i İlmiyenin aldığı kararlardan biri olan eğitimde birlik 1924 yılında kabul edilen Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile tüm eğitim kurumları Milli Eğitim Bakanlığı çatısı altında toplanmıştır. Bu kanunla birlikte hanedan merkezli eğitim anlayışından milli bir eğitim anlayışına geçilerek yurttaşlık bilincinin oluşturulmak istendiği söylenebilir (Kuşçi, 2021).

1924 yılına gelindiğinde eğitimin milli bir kültür ve eğitim oluşturma amacı ön planda görünmekle birlikte yeni bir müfredat hazırlanarak ders kitapları yazılmıştır. Bu kitapların yazılması görevini üstlenen Ahmet Refik Altınay 5. sınıflar için 1924'te "*Umumi Tarih*", 1928'de 4. ve 5. sınıflar için "*Çocuklara Tarih Bilgisi*" adlı kitapları hazırlamıştır (Aslan, 2010).

1926 yılında ilk üç sınıf kademesinde hayat bilgisi okutulması, ilköğretimin diğer 2 kademesinde genel bir tarih dersi verilmesi kararı ortaya çıkmıştır. Tarihte ön plana çıkmış liderlerin hayatlarının öğretilmesi, milli bilincin gelişmesi amacıyla Türk tarihini bütün olarak ele almayı, hanedan merkezli yaklaşımdan uzaklaşmayı hedefleyen bir tarih eğitimi hedeflenmiştir. 1930'lu yıllarda lise düzeyinde tarih dersi, Avrupa tarihi ve genel tarih içeriklidir. Türk Tarih Tezi çalışmaları kapsamında tarih derslerinin Avrupa Merkezli tarih anlayışının terk edilmeye başlandığı ve bu dönemde tarih dersine yüklenen görev milli kimliğin inşası, vatandaşların aidiyetinin kuvvetlendirilmesi, Türk ulusunun geçmişini öğrenerek ulus bilincinin pekişmesini sağlamaktır (Demircioğlu, 2008; Aslan, 2010).

İnkılap Tarihi dersi tarih derslerinin içerisinde kısa bir bölüm olarak yer edinirken ayrı bir ders olarak ortaya çıkması ve okutulmaya başlaması yapılan yeniliklerin yeni nesillere kavratılmak istenmesi düşüncesinden hareketle ortaya çıkmıştır. Bu amaçla yakın dönem tarih dersleri kapsamında verilen ders kitaplarının son bölümlerinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması, Milli Mücadele dönemi, kurulan yeni devletin yapmış olduğu çalışmalar, halifeliğin kaldırılması, konuları işlenmiştir. İnkılap Tarihi dersinin okutulması ilk olarak "İhtilaller Tarihi" olarak 1925 yılında Ankara Hukuk Mektebi bünyesinde başlamıştır. 1933 yılında yapılan Üniversite reformu doğrultusunda kurulan İstanbul Üniversitesi bünyesinde açılan İnkılap Tarihi Enstitüsü ile birlikte üniversitelerde inkılap tarihi dersleri ve konferansları vermeye başlamıştır. Dersin Türk İnkılabının siyasal tarihi, dünyada meydana gelen diğer devrimlerle karşılaştırılması, gibi bölümlerle dört başlık altında incelendiği ve okutulduğu göze çarpmaktadır (Kaymakçı ve Er, 2009).

1933 yılına gelindiğinde ise İnkılap Tarihi dersi İstanbul Üniversitesi'nde kurulan İnkılap Tarihi Enstitüsü ile sistemli bir şekilde ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Devrim Tarihi adı altında verilen dersin siyasi kısmı Enver Ziya Karal ve Yusuf Hikmet tarafından verildiği, devrimin karşılaştırmalı olarak ele alınmasını Mahmut Esat ve Yavuz Abadan'ın üstlendiği, Ekonomik bölümünde Yusuf Kemal Tengirşenk, Ömer Lütfü Barkan ve Rüçhan Naci'nin yer aldığı görülür (Metin, 1998; Gömcü, 2006).

İnkılâp Tarihi dersi Demokrat Parti döneminde, 1960 ve 1980 darbelerinden sonra dönemin iktidarının ideolojik yapısından etkilenmiş ve değişikliklere uğramıştır. 27 Mayıs İhtilali gerçekleşikten sonra sonraki dönemde İnkılâp Tarihi dersi “*Türk Devrim Tarihi*” adını almış kapsamı genişleyerek ilk, orta ve ortaöğretim kademelerinin tümünde okutulmuştur (Şimşek, 2002; Göç, 2009).

İnkılâp Tarihi dersi ile ilgili en önemli değişiklikler 1980 askeri darbesinden sonra yapılmıştır. Ortaokul düzeyinde ilk defa Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi okutulmaya başlanmıştır. 1981 yılında *MEB Tebliğler Dergisi*’nde yayınlanan T.C. İnkılâp Tarihi Müfredat programında yer alan genel amaçlar şu şekildedir:

- “1. Türk İnkılâbının tarihsel anlamını ve önemini kavratmak,
2. Atatürk’ün milliyetçilik ve medeniyetçilik anlayışını belirtmek,
3. Atatürk’ün dahi asker, büyük devlet adamı ve inkılâpçı kişiliği ile eşsiz önderliğini tanımak.
4. Atatürkçülüğü benimseterek, Atatürk’ün dünya görüşünü ve düşüncelerini kavratmak,
5. Kurtuluş Savaşını ve bu savaşı Türk milletinin varlığını korumak ve sürdürmek için ne büyük fedakârlıklarla gerçekleştirdiğini kavratmak,
6. Türk Milleti’nin bütün kurumları ve değerleriyle birlikte çağdaş uygarlığa hangi tarihi şartlar altında ve nasıl geçtiğini kavratmak,
7. Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti’nin dinamik temelini “Atatürk ilkelerinin” oluşturduğu bilincini kazandırmak;
8. Türk İnkılâbının, milli ve milletlerarası niteliklerini belirleyerek XX. yüzyılda mazlum milletlere nasıl ışık tuttuğunu göstermek;
9. Dünya devletlerinin ve Türkiye’nin içinde bulunduğu o günkü durum göz önüne alınmak suretiyle, Türk İnkılâbının ne güç şartlar altında gerçekleştirildiğini kavratmak;
10. Demokrasi hayatımızın gelişmesini inceleyerek onlara demokratik düzenin gerektirdiği bilgi ve davranışları kazandırmak,
11. Atatürk’e ve Türk İnkılâbına ve onun ilkelerine yürekten bağlı, bunların inançlı savunucusu olma bilincini kazandırmak;
12. Günümüzün ve geleceğin sorunlara Atatürkçü bir yaklaşımla çözümler getirebilecek tutum, davranış ve yetenekler kazandırmak.” (MEB, 1981).

1981 Temel eğitim II. kademe müfredat programına göre ders saati 8. sınıfta haftada 2 saat olarak belirlenmiş olup şu bölümlerden oluşmaktadır:

- 1.Bölüm Birinci Dünya Savaşı
- 2.Bölüm Kurtuluş Savaşı Öncesi
- 3.Bölüm Osmanlı İmparatorluğunun Durumu
4. Bölüm Mustafa Kemal’in Hayatı

5. Bölüm Kurtuluş Savaşı, Türk İnkılabı

6.Bölüm Türk Ordusu ve Milli Savunma

7.Bölüm Türkiye Cumhuriyeti'nin Dış Siyaseti

8.Bölüm Atatürkçülük

9. Bölüm Atatürk'ün Ölümü ve Atatürk'ten Sonraki Dönem(MEB, 1981)

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin genel amaçları şu şekildedir:

- “1. Atatürk'ün askerlik ve devlet adamlığı yetenekleri ile inkılapçı niteliklerini öğrenerek onun kişilik özelliklerini örnek almaları,
2. Millî Mücadele örneğinden hareketle Türk milletinin millî birlik ve beraberlik anlayışı içerisinde özgürlük, bağımsızlık ve vatanseverlik duyguları ile her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini anlamaları,
3. Türk Millî Mücadelesi ve inkılabının, millî ve evrensel özelliklerini kavramaları,
4. Dönemin ağır şartlarında büyük güçlüklerle rağmen Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Türk İnkılabı'nın tarihî anlamını ve önemini kavramaları,
5. İnsan hakları, ulusal egemenlik, tam bağımsızlık, milliyetçilik, demokrasi, çağdaşlık, laiklik ve cumhuriyet kavramlarının Türk milleti için ifade ettiği anlam ve önemi kavramaları,
6. Atatürk İlke ve İnkılaplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesindeki yerini kavrayarak Atatürk İlke ve İnkılaplarının esas aldığı değerleri yaşatmaya istekli olmaları,
7. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan,sorumluluklarını yerine getiren, millî bilince sahip, millî, manevi ve evrensel değerleri benimseyen birer vatandaş olarak yetişmeleri,
8. Atatürk İlke ve İnkılaplarının, ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini oluşturduğunu kavramaları,
9. Türkiye'nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etkileri açısından değerlendirerek iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olmaları,
10. Bu programda ifade edilen kişisel ve sosyal yeterlik ve becerilerin yanı sıra, tarihe özgü beceri ve yeterlikleri de kazanarak geçmiş, günümüz ve gelecek arasında bağlantılar kurmaya dayalı bir tarih bilinci geliştirmeleri,
11. Türk milletinin bir mensubu ve insanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak Türkiye'yi ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık göstermeleri,
12. Günümüzün sorunlarına mantıklı bir yaklaşımla çözümler üretmesini sağlayacak ve kendilerini geleceğe hazırlayacak bilgi, beceri, değer ve tutumlar kazanmaları amaçlanmıştır”(MEB, 2018).

2.4.İlgili Araştırmalar

Son yıllarda yapılan tezlerin büyük çoğunluğu öğretim programı, ders materyali, yöntemi, var olan sorunlar ve bu sorunlara yönelik görüşler gibi konulardan oluşmaktadır. Tez çalışmalarının incelenmesi Türkiye'de akademik çalışmaların durumunu göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Mevcut tezlerin sistematik bir şekilde incelenmesi literatürde var olan temel yönelimleri göstereceği gibi yeni çalışmalar için yol gösterici

olacaktır. Araştırmalar bazı konularda yoğunlaşırken, hiç değinilmeyen ya da az ele alınan konular olduğu görülmektedir. Araştırmacılar tarafından sosyal bilgiler eğitiminin etkililiği tartişılmakta ve çözüm nerileri sunulmaya çalışmaktadır. Ders programı, ders kitabı, yöntem ve teknik kullanımı, öğretmeden kaynaklanan problemler, öğrenciden kaynaklanan problemler çeşitli bağlamda incelemeye tabi tutulmuştur. Bu alışmalar arasında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ve Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili olan makale ve inceleme çalışmaları bulunmaktadır. Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılmış çalışmaları ele almış olan çalışmalara aşağıdaki bölümde kısaca değinilecektir. Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili çalışmaları inceleyen birden fazla araştırma bulunurken T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan araştırmaların incelendiği çalışma sayısı sınırlı olmakla birlikte ilköğretim düzeyinde tez inceleme çalışmasına rastlanmamıştır.

T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin sayısında son yıllarda artış olduğu görülse de henüz istenilen düzeyde olduğu söylenemez. İlgili literatüre bakıldığında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin incelendiği çalışmanın ilk olarak 2009 yılında Selahattin Kaymakçı ve Harun Er tarafından yapıldığı görülmektedir. Kaymakçı ve Er “Türk İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin ğretimi zerine Yapılan Tezlerin Analizi” adlı çalışmalarında 1991 ve 2007 yılları arasında yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemiştir. 30 adet tezin incelendiği araştırmada tezlerin dağılımı; tür, yıl, ğretim kademesi, konu, yöntem, niversite ve danışman unvanı değişkenleri bakımından analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında 26 yüksek lisans, 4 doktora tezi incelenmiştir. Araştırmacılara göre yüksek lisans tezlerinin çoğunlukta olma sebebi bu alanda çalışmaların yeni başlamış olmasından kaynaklanmaktadır (Kaymakçı ve Er,2009). Tezlerin yapıldığı yıllara göre dağılımına bakıldığında bu tarih aralığında en eski tezin 1991’de hazırlandığı görülmektedir. En fazla tezin hazırlandığı yıl 2007 olmuştur. Tezlerin yapıldığı üniversitelere göre dağılımında ilk sırada 15 tezin hazırlandığı Gazi niversitesi gelmektedir. İnkılap Tarihi ile ilgili yapılan tezlerin ğretim kademesine göre dağılımında ilk sırada 14 tez ile ilköğretim düzeyi gelmektedir. Tezlerin konu olarak dağılımında en fazla çalışılan konunun yöntem uygulamaları olduğu görülmektedir. En az çalışılan konunun ise kavram ğretimi olduğu ulaşılan sonuçlar arasındadır.

Dere ve Gökçınar (2021)“Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Ders Kitapları ile İlgili Yapılan Tezlerin Eğilimi” adlı çalışmalarında 2001-2020 yılları arasında yapılan tezleri incelemiştir. Araştırmacılar Sosyal Bilgiler ders kitabı hakkında yapılan tezleri yıl, üniversite, incelemiş olduğu boyut, araştırma yaklaşım ve deseni, örneklemin türü, veri toplama aracı ve analiz yöntemi, geçerlik ve güvenilirlik yöntemi değişkenlerine göre incelemiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlardan bazıları şöyledir: 122 tezdten %93’ü yüksek lisans düzeyindedir, en fazla tez Gazi Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlanmıştır. En fazla tezin hazırlandığı yılın 2019 yılı olduğu, boyutlar bakımından en fazla olarak görüşlerin incelendiği dikkat çekmektedir. Araştırma sonucuna göre tezlerde en çok kullanılan yöntemin nitel araştırma yöntemi olduğu görülür. Tezlerin örneklem dağılımı ise katılımcı ve doküman olarak iki başlıkta ele alınarak öğretmenlerin ve ders kitabının örneklem olarak en çok kullanıldığı, veri toplama aracı olarak ise en çok başvurulan yöntemin doküman incelemesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Tezleri yöntemsel açıdan inceleyen bir diğer çalışma Ayantaş, Yıldırım, Eroğul, Özdemir ve Gökçearsan(2020) tarafından yapılmıştır. 217 adet doktora tezinin incelendiği çalışmada çalışma grubunu Sosyal Bilgiler, Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık, Edebiyat, Felsefe Grubunun yer aldığı sosyal alanlar oluşturmaktadır. Birden fazla disiplinin örneklem grubuna alınması tez sayısının fazla olmasına neden olmuştur. Araştırmada tezler künye bilgisine göre üniversite, anabilim dalı, yıl, yöntem, desen, veri toplama araçları, örneklem, örneklem seçim yöntemi ve gerekçesi, analiz tekniklerinin dağılımı, ölçme aracı ve veri toplama yönteminin durumu başlıkları altında incelenmiştir. Araştırmada ulaşılan bulguların bazıları şunlardır: en çok doktora tezinin yapıldığı üniversiteler sırasıyla sayısı Gazi, Atatürk ve Ankara, Anabilim dalı olarak Türkçe Öğretmenliği/Eğitimi alanında hazırlanmıştır. Yöntemsel dağılıma bakıldığında en çok Karma Araştırma Yöntemi kullanılmış olup yöntem dağılımında ise nicel araştırmalardan yarı deneysel desen en çok kullanılan yöntem olarak belirtilmiştir. En çok kullanılan veri toplama araçları ise doküman incelemesi ve görüşme olduğu görülmektedir. Tezlerde yararlanılan örneklem düzeyi ilköğretim 5 ve 8. sınıflardan oluşmaktadır. Örneklem seçim türünde ise amaca uygun örneklemeler ön plana çıkmaktadır.

Haçat ve Demir (2018) tarafından gerçekleştirilen araştırmada Sosyal Bilgiler alanında yapılan doktora tezleri 9 alt başlık altında incelenmiştir. Araştırma kapsamında tezlerin yayın tarihi, üniversite, cinsiyet, çalışma alanı, anahtar kavramları, örneklemi, yöntemi,

veri toplama biçimi ve ünite boyutu değerlendirilmiştir. Bu araştırmada üretilen tez sayısı bakımından ilk sırada Gazi Üniversitesi gelmektedir. Tezlerde en çok incelenen konular şu şekilde olduğu görülmektedir: Öğretim programı ve yöntem teknik kullanımı. Anahtar kavram olarak en fazla rastlanan “Sosyal Bilgiler” olmuştur. Örneklem grubu olarak 7. sınıfların yer aldığı çalışmaların sayısı daha fazladır. Araştırmalarda en çok kullanılan yöntem karma yöntem, veri toplama aracı olarak ilk sırada görüşme gelmektedir. En çok üzerinde durulan ünite ise 7. sınıf düzeyi “Türk Tarihine Yolculuk” ünitesidir. Araştırmacıların yeni yapılacak araştırmacılara yönelik bu konu hakkında bibliyografya hazırlanması, alanda yaşanan gelişmelerin takip edilmesi adına bu gibi çalışmaların belirli aralıklarla yapılması, veri tabanına erişimin genişletilmesi yönünde önerileri bulunmaktadır.

Çırak (2020) Sosyal Bilgiler dersinde yer alan tarih konularının öğretimi ile ilgili yapılan tezleri incelediği çalışmasını şu alt başlıklardan oluşturmuştur: Tür, yıl, araştırmacı cinsiyeti, danışman unvanı, üniversite, enstitü, ana bilim dalı, bilim dalı, konusu, örneklem grubu, veri toplama yöntem ve teknikleri. Araştırmacı çalışma kapsamında incelenen tezlerden yüksek lisans düzeyinde yapılan tezlerin doktora tezlerinden sayıca fazla olduğu sonucuna ulaşmıştır. En fazla tezin üretildiği yıl 2002’dir. Araştırmacıların cinsiyetine göre dağılımında erkek araştırmacıların kadınlara göre oldukça fazla olduğu göze çarpmaktadır. Danışman unvanı değişkenine göre bakıldığında ise ilk sırada Dr. Öğretim Üyesi unvanı gelmektedir. Sosyal bilgilerde tarih eğitimi ile ilgili tezlerin üniversitelere göre dağılımına ilişkin sonuçlara bakıldığında hem yüksek lisans düzeyi hem de doktora düzeyinde en fazla tezin Gazi Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlandığı görülmektedir. Çalışmaların yapıldığı enstitü ve anabilim dallarına bakıldığında ilk sırada Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı ve Sosyal Bilgiler bilim dallarının ilk sırayı aldıkları görülmektedir. En fazla çalışılan örneklem grubunu ise öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma yöntemi olarak nicel yöntem kullananlar daha fazla olup en sık kullanılan veri toplama tekniği anket olarak belirtilmiştir. Yapılan araştırmalarda en çok çalışılan konu yöntem uygulamaları hakkındadır.

Yaylacı ve Büyükalan(2019) Sosyal Bilgiler eğitiminde öğretmen görüşlerine dayalı tezleri konu, üniversite, yöntem, veri analizi, yıl, örneklem grubu ve büyüklüğü değişkenleri bakımından incelemiştir. Araştırmacıların ulaştığı sonuçlardan bazıları şu şekildedir: Yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerine oranla daha fazladır. Konu olarak öğretim

planı üzerinde daha çok çalışma yapılmıştır. Tez sayısı bakımından ilk sırada bulunan üniversite Gazi Üniversitesi, en fazla kullanılan yöntem Karma Araştırma Yöntemi olduğu görülmektedir. Örneklem grubu seçiminde ilk sırada Sosyal Bilgiler öğretmenleri yer alırken örneklem boyutu 101-300 kişiden oluşmaktadır.

Dilek, Baysan ve Öztürk (2018) Türkiye’de Sosyal bilgiler kapsamında yapılan yüksek lisans tezlerini inceledikleri çalışmalarında tezlerin dağılımlarını; yıl, konu, yöntem, kullanılan araştırma deseni, veri toplama araçları, örneklem grupları, üniversiteler, veri analizinde kullanılan yöntemler alt başlıklarında incelenmiştir. Konu ile ilgili yüksek lisans tezlerinin en fazla yapıldığı yıl 2014 yılı olarak bulunmuştur. En fazla işlenen konular sosyal bilgilerde öğretim, değerler eğitimi ve kavram öğretimidir. Nicel yöntem kullanan araştırmaların sayıca daha fazla olduğu, örneklem sayısı 1-200 arası olup örneklem grubu çoğunlukla dal öğretmeni ve öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. En sık kullanılan veri toplama aracı anket olarak belirlenmiştir. Betimsel analizin en sık tercih edilen analiz yöntemi olduğu, en çok tezin hazırlandığı üniversitenin Gazi Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İbret ve Yılmaz (2019) Sosyal Bilgilerde çevre eğitimi üzerine yapılan tezleri inceledikleri çalışmalarında tezlerin konu, yöntem ve veri toplama araçlarına göre eğilimlerini saptamaya çalışmışlardır. Sosyal Bilgilerle ilgili konu kapsamı daraldıkça üretilen tez sayısı da bu doğrultuda azalmaktadır. Araştırmacıların ulaştıkları sonuçlardan bazıları şöyledir: Çalışma grubu olarak en çok tercih edilen öğretmenler olurken en fazla kullanılan yöntem Nicel Araştırma Yöntemi, en fazla kullanılan veri toplama aracı ise ankettir. Araştırmacılar ayrıca nitel araştırma yöntemlerinin ve doktora çalışmasının sayısının oldukça sınırlı olduğu, ölçek seçiminde benzer eğilimlerin olduğunu belirtmiştir.

Oruç ve Ulusoy (2008) Sosyal Bilgiler öğretimi ile ilgili yapılan tezleri inceledikleri çalışmalarında en fazla incelenen konunun öğretim yöntem ve teknikleri olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Drama ve problem çözme en çok üzerinde durulan konuları oluşturmaktadır. Araştırmacıların tezlerle ilgili tespit ettikleri olumsuz durumlar kullanılan yöntem seçiminde yapılan hatalar, konu seçiminin tekrar eder nitelikte olduğudur. Araştırmacılara göre bu durumun alana yeteri düzeyde katkısı bulunmamaktadır. Ayrıca tezlerin yazım biçiminde bulunan hatalar, kullanılan öznel dil, konuyla bağlantısı az olan bölümlerin fazlaca yer edinmesi, istatistiksel yöntemlerin kullanımında bilgi yetersizliği, tez

bölümlerinin içeriğinin yetersiz verilmesi gibi durumların sıklıkla karşılaşılan sorunlar olduğunu belirtmişlerdir.

Öner ve Öner (2017) Sosyal Bilgiler dersinde Coğrafya konuları ile ilgili tez çalışmalarını incelemiştir. Araştırmacılar 70 adet lisansüstü tezi yıl, tür, danışman unvanı, araştırmacıların cinsiyetine göre dağılımı, üniversite ve anabilim dalına göre dağılımlarını analiz etmiştir. Ulaştıkları bazı sonuçlar şöyledir: Yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerine göre daha fazladır, en çok tez 2007 yılında üretilmiştir, en çok tezin hazırlandığı üniversiteler Gazi, Marmara ve Atatürk üniversiteleridir, tezlerde en fazla değinilen konular kavram öğretimi, yöntem-teknik kullanımı ve coğrafi bilgi sistemleridir. En sık kullanılan yöntem Nicel Araştırma olup örneklem grubu olarak çoğunlukla öğrenciler ile çalışılmıştır.

Şahin, Gögebakan-Yıldız ve Duman (2011) Türkiye’de Sosyal Bilgiler eğitimi ile ilgili tezleri yapıldığı yıla, üniversiteye, erişime açık olması durumuna, temaların yıllara göre dağılımını analiz etmişlerdir. Yıllara göre en fazla tezin 2007 yılında hazırlandığı, tez sayısı bakımından en fazla tezin hazırlandığı üniversitenin Gazi Üniversitesi olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2006 yılına kadar erişim izni olan tezlerin sayısı sınırlı iken bu tarihten sonra erişim iznli tezlerin sayısında artış olduğu, yüksek lisans tezlerinde en çok işlenen konunun eğitim programı, doktora tezlerinde ise öğretim yöntem ve teknikleri olduğu görülmektedir. Araştırmacılara göre tezlerde ele alınan konular genellikle eğitim programı üzerinde yoğunlaşırken ölçme ve değerlendirme konusunda yapılan tezlerin sayısı sınırlıdır. Sosyal Bilgiler eğitiminin sorunları ile ilgili doktora düzeyinde bir çalışmanın bulunmadığı, bu konu üzerine kapsamlı bir çalışmanın alana katkı sağlayacağı önerisinde bulunmuşlardır.

Sosyal Bilgiler eğitimi alanında bir diğer çalışma Güleç ve Hüdavendigâr (2020) tarafından yapılmıştır. Araştırmacılar Sosyal Bilgiler eğitiminde Okuryazarlık becerisi başlığı altında yapılan tezleri yılları, üniversite, araştırmacının cinsiyeti, okuryazarlık konu bölümü, örneklem grubu ve yöntemlerine göre incelemişlerdir. 31 adet tezin ele alındığı çalışmada ulaşılan sonuçlardan bazıları şunlardır: Yüksek lisans tezlerinin sayısı doktora tezlerine oranla daha fazladır. En fazla tezin yazıldığı yıl 2017 ve 2019 yıllarıdır, okuryazarlık alanında en fazla tezin üretildiği üniversite hem doktora hem de yüksek lisans alanında Gazi Üniversitesi, okuryazarlık beceri alanları içerisinde en çok işlenen konu ise medya okuryazarlığıdır. En fazla kullanılan yöntem Nicel Araştırma Yöntemidir. Erkek

araştırmacıların kadın araştırmacılardan sayıca fazla olduğu da ulaşılan sonuçlar arasındadır. En fazla çalışılan örneklem grubu öğretmen adaylarından oluşmaktadır. Araştırmacılar yeni yapılacak çalışmalar için örneklem grubunun çeşitlendirilmesi ve kapsamının genişlemesi, yeni ortaya çıkan medya okuryazarlığı alanlarında çalışmaların yapılması gerektiği önerilerinde bulunmuştur.

Geçit ve Kartal (2010) Türkiye’de Sosyal Bilgiler eğitimi konuları hakkında yapılan tezleri inceledikleri çalışmasında hakemli dergi, bildiri kitapları ve lisansüstü tezleri ele almıştır. Toplamda 8 başlık altında toplanan araştırma konularından en çok çalışılan öğrenme ve ölçme-değerlendirme faaliyetleri, program ve ders kitabı incelemesi konularıdır. Araştırmacılara göre yapılan çalışmaların birbiriyle uyumlu olmaması ve birbirini tekrar etmesi gibi sorunların sebebi yeterli miktarda alan eğitimi uzmanının olmamasıdır. Yeni yapılacak çalışmalarda sosyal bilgiler dersinde eğitim felsefesinin araştırılması, ders kitabının uluslararası dokümanlarla karşılaştırılarak incelenmesi, bilgisayar destekli sosyal bilgiler eğitiminin ele alınması önerilerinde bulunmuşlardır.

Sezer, İnel ve Gökalp (2020) Sosyal Bilgiler öğretmenleri ile ilgili yapılan tezleri inceledikleri çalışmalarında araştırmalarda kullanılan yaklaşım, örneklem grubunun miktarı, hangi veri toplama araçlarının kullanıldığı, çalışmaların amacı ve ulaşılan sonuçları bakımından analiz etmişlerdir. 283 tezin incelendiği çalışmada yüksek lisans düzeyinde hazırlanan tezlerden en fazla kullanılan yöntem nicel, doktora tezlerinde ise karma yöntemlerin olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Örneklem grubunu oluşturan katılımcılardan sayısı en fazla olan Sosyal Bilgiler öğretmenleridir. Araştırmacılar öğretmenlerin programla ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu, ders süresinin programın uygulanması bakımından yetersiz olduğu, ders kitabı ve çalışma kitapları için belli bir kılavuz kitabın bulunmadığı tespitlerinde bulunmuştur. Ayrıca öğretmenlerin öğrenci ile ilişkiler, ölçme değerlendirme, materyal kullanımı, teknoloji konularında eksiklerinin bulunduğunu ve öğretmenlere bu konularda hizmet içi eğitimlerin verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bülent Akbaba (2020) İnkılap tarihi ile ilgili tarama modeliyle hazırlanan tezleri çeşitli değişkenler bakımından analiz etmiştir. Araştırmacı tezleri yapıldığı yıla, üniversitelere, tez türüne, araştırma yaklaşımına, eğitim türüne, veri analiz yöntemlerine, sonuçlarına, tezlerin önerilerine ve sonuçlarına göre dağılımını incelemiştir. En çok tezin Gazi Üniversitesi öğrencileri tarafından yapıldığı, tür bakımından yüksek lisans tezlerinin daha

fazla olduğu, nicel araştırma yönteminin en fazla kullanılan yöntem olduğu, eğitim türü bakımından en fazla çalışılan düzeyin ilk ve ortaöğretim olmakla birlikte yükseköğretime gidildikçe sayının azaldığı tespitleri arasındadır. Öğretim programı ile ilgili sorunlar arasında ders süresinin yetersiz olması, materyal eksikliği gibi konular gelmektedir. Araştırmacı ders saatinin yetersiz olduğunu, yapılandırmacı yaklaşımın uygulanmasında problemler olduğunu, dersin öğrenciler tarafından sıkıcı olarak algılandığını, materyal kullanımının yeterli düzeyde olmadığını, müfredatın yoğun olmasının dersin kazanımlarının yetişmesinde sorun oluşturduğunu vurgulamıştır.

Daha önce yapılmış tez inceleme çalışmalarında en sık incelenen alt başlıklar şöyledir:

- Yıl
- Danışman unvanı
- Anabilim dalı
- Enstitü
- Üniversite
- Araştırmacı cinsiyeti
- Düzey veya tür
- Bölüm
- Yöntem
- Çalışma/örneklem grubu
- Çalışma/örneklem grubunun büyüklüğü
- Veri toplama araçları
- Tezlerde belirtilen öneriler
- Anahtar kelimeler
- Dizin
- Yerli ve yabancı kaynakça olup olmadığı
- Kaynakça sayısı

Araştırmada incelenen tezler şunlardır:

1. ADALAR Hayati, **Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Tokat 2010.
2. AHMETOĞLU Saadet Sümeyye, **T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Akıllı Tahta Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi**, Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Kastamonu 2018.
3. AKMAN Sadık, **Ortaokul Sosyal Bilgiler ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitaplarındaki Türk-Ermeni İlişkileri ile İlgili Konuların İşleniş ve Yeni Ünite Konuları Önerisi**, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Balıkesir 2015.
4. ALKAN Sinan, **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Bilgisayar Destekli Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi**, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Manisa 2009.
5. ALTIKULAÇ Ali, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Bir Öğretim Tekniği Olarak “Drama”**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Ankara 2008.
6. ALTUNPARA Ahmet Turan, **Ortaokul 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer alan Kavramları Anlama Düzeyleri**, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Sivas 2019.
7. ARSLAN Özgür, **İlköğretim 8. Sınıf T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Görsel ve İşitsel Materyal Kullanımının Öğrencilerin Akademik Başarıları ve Hatırda Tutma Düzeyleri Üzerindeki Etkisi**, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İzmir 2008.
8. ARSLAN Seyfettin, **İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kavram Yanılgılarına İlişkin Öğretmen Görüşleri**, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Elazığ 2010.
9. ASLAN Sabahaddin, **8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kavramlarının Öğretiminde Bulmacaların Öğrenci Başarısına Etkisi**, Mehmet

Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Burdur 2012.

10. AYCAN Yeliz, **İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramları Anlama Düzeyleri ve Kavram Yanılgıları (Gördes Örneği)**, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Manisa 2010.
11. AZMAN Ahmet, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kore Savaşı'nın Yeri ve Tarih Eğitimindeki Önemi**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Muğla 2019.
12. BAYRAM Bilal, **8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Harita Üzerinde Oynanan Kutu Oyunları Kullanımının Öğrenci Başarısı ve Hatırda Tutmaya Etkisi**, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Aydın 2015.
13. BAYRAM Kadir, **Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Ağrı 2016.
14. BAYRAMOĞLU ÇELİK Alev, **Sosyal Bilgiler Programında Yer Alan Tarih Konularının Tarihsel Düşünme Becerileri Açısından Değerlendirilmesi**, Aydın Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın 2016.
15. BİÇER Hatice, **Ortaokul Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitapları İçerisinde Yer Alan Antlaşma Metinlerinin Değerlendirilmesi**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Konya 2019.
16. BİNGÖL Mehmet, **İlköğretim II. kademe 8. Sınıfta Okutulan Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretimi, Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Ağrı Örneği)**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Konya 2009.
17. BİRİŞİK Eşref, **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Ders İçeriğinin Yapıcı Öğrenme Kuramına Göre Düzenlenmesinin Akademik Başarıya Etkisi**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Adana 2006.

18. CENGİZ Süheyla, **8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Zihin Haritası Tekniğinin Kullanılmasının Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Derse Yönelik Tutumlarına Etkisi**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Muğla 2020.
19. ÇELİKAL Nil, **8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabında Kadının Temsili**, Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Trabzon 2020.
20. ÇETİN Kubilay, **İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Atatürk'ün Hayatı Ünitesinin Öğretiminin Dizgeli (Programlandırılmış) Öğretime Göre Değerlendirilmesi**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bolu 2003.
21. ÇINAR KAHRAMAN Behiye, **Milli Mücadele Döneminin Öğretiminde Öykü Kullanımının 8. Sınıf Öğrencilerin Başarısına ve Derse Karşı Tutumuna Etkisi**, Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Kars 2019.
22. ÇİFTARSLAN Nilgün, **8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kanıt Temelli Öğrenme Yaklaşımı ile Tarih Öğretimi: Fenomenolojik Bir Çalışma**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul 2019
23. DELEN Salih, **İlköğretim ve Ortaöğretimde Öğretmen Görüşlerine Göre Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Gazi Üniversitesi Eğitim bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Ankara 2007.
24. DEMİREZEN Rukiye, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yeni Yaklaşımlar Dikkate Alınarak Hazırlanan Etkinliklerin Öğretmen ve Öğrenci Açısından İncelenmesi (Eylem Araştırması)**, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Kayseri 2014.
25. DERNEK Didem, **T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Kurtuluş Savaşı Döneminin Sosyal Tarih Açısından İncelenmesi “İlköğretim 8. Sınıflarda”**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara 2006.
26. DOĞAN Banu, **Ortaokul T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde “Atatürkçülük ve Çağdaşlaşan Türkiye” Ünitesinin Tarihsel Empati ile**

- Öğretimi: Fenomenolojik Bir Çalışma**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul 2019.
27. DOĞAN Beyza, **Nutuk'ta Geçen Bazı Konuların 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımlara ve Ders Kitaplarına Göre İncelenmesi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Ankara 2020
28. DOĞAN Hasan, **İlköğretim Okullarında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Rol Oynama Yönteminin Öğrenme Düzeyine Etkisi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2006.
29. DOĞAN Nihal, **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Tarihsel Kanıt Kullanımının Etkililiği**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul 2008.
30. DOĞANAY Merve, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde ve Ders Kitabında Hatay Meselesinin Yeri ve Önemi**, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Muğla 2019.
31. DÜZENLİ Hakan, **İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Görsel Materyal kullanımının Öğrenci Başarısına etkisi**, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Manisa 2019.
32. ERDİL DEMİREL Ayşe, **İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretiminde Dramanın Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi**, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans tezi, Sakarya 2007.
33. ERTÜRK Mustafa Türker, **8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Müze Eğitimine Dair Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Konya 2019.
34. GENCER Hüseyin, **İlköğretim T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Amaç Gerçekleştirme Başarısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Diyarbakır Örneği)**, Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Diyarbakır 2007.
35. GENÇMEHMETOĞLU Rabia, **VIII. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Olgu, Kavram ve Genellemelerin**

- Öğretimi ve Önemi**, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Erzurum 2009.
36. GİNESAR Özkan, **8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabına Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi**, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Konya 2017.
37. GÖMCÜ Bilge, **İlköğretim 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Kurtuluş Savaşı Dönemi Ünitesinin İşlenişinde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara 2006.
38. GÜNGÖR Mehmet, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kazanımlarının Kavratılmasında Yaratıcı Drama Etkisi**, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Malatya 2017.
39. HALİ Servet Sapar, **İlköğretim 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Fotoğraf ve Resim Kullanımının Öğrenci Başarısına Etkisi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara 2003.
40. KAHRAMANOĞLU Şafak, **İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nin Atatürkçülük Ünitesinin İşlenişinde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Aydın Örneği)**, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Manisa 2014.
41. KARADEMİR Yavuz, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi (Bir Keşfedici Sıralı Karma Desen Örneği)**, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Sivas 2015.
42. KAYA Mehmet Tamer, **Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Erişiyeye Kalıcılığa ve Derse Karşı Tutuma Etkisi**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Bolu 2013.
43. KAYA ŞENGÜN Aylin, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabının İçerik Düzenleme İlkelerine Uygunluğunun İncelenmesi**, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Sivas 2020.

44. KESKİN Ebru, **Sekizinci Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Atatürkçülük Ünitesinin İşlenişine İlişkin Öğretmen Görüşleri**, İstanbul Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul 2018.
45. KÖMÜRCÜ H. Zafer, **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Yer Alan Kavramların Kazandırılma Düzeyi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara 2002.
46. ONURER Cem, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nde Geçen Tarihsel Kavramların Öğretiminin Tarihsel Düşünme Becerilerine Etkisi**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul 2020.
47. ÖZ Mücahid, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının Anlatılmasında Sözlü Tarih Metodunun Kullanımına Yönelik Öğretmen Görüşleri**, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Uşak 2018.
48. PALAZ Tevfik, **İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Karikatür Kullanmanın Öğrenci Başarısına ve Derse Karşı Tutumuna Etkisi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Ankara 2010.
49. SARIYILDIZ Esra, **İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi "Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar" Ünitesinde Geçen Bazı Kavramları Anlama ve Edinme Durumlarının İncelenmesi**, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Uşak 2012.
50. SÖNMEZ Halil İbrahim, **Tersyüz edilmiş T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Eğitim Bilişim Ağı Kullanılarak Yapılan Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Tutumlarına Etkisi**, Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Amasya 2019.
51. TALAY H. Hakan, **İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersindeki Atatürkçülükle İlgili Konulara Hazırbulunuşluk Düzeyleri**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara 2008.
52. TEKKÖK Özgür, **Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programına Yönelik Öğretmen Görüşleri**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Tokat 2019.

53. TOP Mustafa, **İlköğretim 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Edebi Ürünlerin Kullanımının Öğrenci Başarısına ve Tutumuna Etkisi**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, İstanbul 2009.
54. TÜZÜN Hilal, **İlköğretim 8. Sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitabında (MEB yayınları) Atatürkçülük Bölümünün Görsel Materyallerle Öğretilmesi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Ankara 2008.
55. YEKREK Şengül, **İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Çoklu Zeka Kuramının Öğrencilerin Erişisine ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi**, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Bolu 2006.
56. YILDIRIM Fatih, **8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğrenci Çalışma Kitabı Hakkında Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi**, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Tokat 2014.
57. YILMAZER Ayşegül, **Ortaokul 8. Sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Karşı Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi**, Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Sivas 2016.
58. YOLUK Ülviye, **1981 Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Programı “Türk İnkılabı Bölümü” Amaç/davranışlarının Kazanılmışlık Düzeyi (Tarsus ve Kastamonu Örneği)**, Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya 2010.
59. ZEYBEK Orhan, **Türkiye’de İlköğretim Düzeyinde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretimi (1981-2018)**, Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans tezi, Aksaray 2019.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.YÖNTEM

Araştırmanın üçüncü bölümünde araştırmanın yöntem ve deseni, evreni, örnekleme ile veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırma Yöntemi

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin incelendiği bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan doküman incelemesi kullanılmıştır.“Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar”(Yıldırım ve Şimşek, 2018). Dokümanlar ve belgeler nitel bir çalışmada tek başına veya konuyu desteklemek amaçlı kullanılabilir.

Doküman incelemesi yapılırken izlenecek aşamalar şu şekildedir:

1. Dokümanlara ulaşma
2. Orjinalliğini kontrol etme
3. Dokümanları anlama
4. Veriyi analiz etme
5. Veriyi kullanma (Forster 1995, Akt. Yıldırım ve Şimşek, 2018).

Araştırma için gerekli olan doküman türüne karar verildikten sonra, bu dokümanların nereden elde edileceği belirlenmelidir. Dokümanların hangi kurum ve kişilerden temin edileceği önemli bir konudur. Dokümanlara ulaşıldıktan sonra özgün olup olmadığına bakılması gerekmektedir. Orijinalliğini kontrol ederken “*Dokümanlarda kapsanan veri, araştırmada konu edilen kişi, kuruluş veya gruplara ilişkin görünüyor mu? Birincil yani asıl kaynaklardan mı, yoksa ikincil kaynaklardan mı elde edilmiştir...*”(Yıldırım ve Şimşek, 2018). Dokümanların belirli bir sistematik çerçevesinde çözümlenmesi sonrasında verilerin analiz edilmesi aşaması gelmektedir. Araştırmada yer alan dokümanların, kişi

veya grupların izni alınarak kullanılmasına dikkat edilmesi gerekmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini Türkiye’de İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük eğitimi alanında yapılmış yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 28 üniversite bünyesinde yapılan 59 adet yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı doğrultusunda Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezinde yayınlanmış yüksek lisans tezleri örneklem kaynağına uygun olduğu için veriler bu kaynaktan elde edilmiştir. Konu başlığını kapsayan çalışmaların bu kaynaktan var olması nedeniyle tezler sadece belirtilen veritabanından alınmıştır.

Literatürde, 2021 yılının Kasım ayının son haftasında yapılan taramada, Türkiye’de 2000-2020 yılları arasında yapılmış olup, başlığında “*İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Ortaokul, 8. Sınıf, İnkılâp, İlköğretim, Atatürkçülük, İnkılap Tarihi, Eğitim, Sosyal Bilgiler*” anahtar kelimeleri ile yapılan taramada konu ile ilgili 59 adet yüksek lisans tezine rastlanmıştır. Bu tezlerden 54’ü erişime açıkken 5 tez doküman formunda TÜBESS üzerinden temin edilerek araştırma kapsamına alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veri toplama amaçlı kullanılan yazılı materyallere YÖK Ulusal Tez Merkezinde yapılan taramalar sonucunda ulaşılmıştır.

3.4.Verİ Analiz Yöntemi

Araştırmada kullanılan veri analiz yöntemi betimsel analizdir. Bu yaklaşımda önceden belirlenen temalar doğrultusunda verilerin yorumlanması söz konusudur.

Betimsel analiz dört aşamadan meydana gelmektedir:

1. Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma
2. Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi
3. Bulguların tanımlanması
4. Bulguların yorumlanması.(Yıldırım ve Şimşek, 2018).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular ve Yorum

4.1.Birinci alt Probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın birinci problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulgular aşağıda tablo halinde (Tablo 1)gösterilmiştir.

Tablo 1. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	f	%
2000	-	-
2001	-	-
2002	1	1,69
2003	2	3,38
2004	-	-
2005	-	-
2006	5	8,47
2007	3	5,08
2008	5	8,47
2009	4	6,77
2010	5	8,47
2011	-	-
2012	2	3,38
2013	1	1,69
2014	3	5,08
2015	3	5,08
2016	3	5,08
2017	2	3,38
2018	3	5,08
2019	12	20,33
2020	5	8,47
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımını gösteren Tablo 1. incelendiğinde 2000 ile 2020 yılları arasında en fazla tezin 2019 yılında 12(%20,33) hazırlandığı görülmektedir. 2002 ve 2013’te 1 (%1,69) tez, 2003, 2012 ve 2017’de 2 (%3,38) tez, 2007, 2014, 2015, 2016 ve 2018 yıllarında 3(%5.08), 2009’da 4 tez, 2006, 2010 ve 2020 yıllarında 5’er tez çalışmasının yapıldığı anlaşılmaktadır. 2000, 2001, 2004, 2005 ve 2011 yıllarında ise

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tez çalışmasına rastlanmamıştır.

4.2. İkinci alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın ikinci alt problem olan “Tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulgular aşağıda tablo halinde (Tablo 2) gösterilmiştir.

Tablo 2. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ile İlgili Olan Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Üniversite	f	%
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	3	5,08
Adnan Menderes Üniversitesi	2	3,38
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	1	1,69
Aksaray Üniversitesi	1	1,69
Amasya Üniversitesi	1	1,69
Atatürk Üniversitesi	1	1,69
Balıkesir Üniversitesi	1	1,69
Celal Bayar Üniversitesi	4	6,77
Çukurova Üniversitesi	1	1,69
Dicle Üniversitesi	1	1,69
Dokuz Eylül Üniversitesi	1	1,69
Erciyes Üniversitesi	1	1,69
Fırat Üniversitesi	1	1,69
Gazi Üniversitesi	11	18,64
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	3	5,08
İnönü Üniversitesi	1	1,69
İstanbul Üniversitesi	1	1,69
Kafkas Üniversitesi	1	1,69
Kastamonu Üniversitesi	1	1,69
Marmara Üniversitesi	5	8,47
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	1,69
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	3	5,08
Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	5,08
Sakarya Üniversitesi	1	1,69
Selçuk Üniversitesi	2	3,38
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	4	6,77
Trabzon Üniversitesi	1	1,69
Uşak Üniversitesi	2	3,38
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin üniversitelere göre dağılımını gösteren Tablo 2 incelendiğinde belirtilen yıllar arasında en çok tezin hazırlandığı üniversitelerin sırasıyla Gazi, Marmara, Celal Bayar ve Sivas Cumhuriyet Üniversiteleri olduğu görülmektedir. Gazi Üniversitesi öğrencileri tarafından 11(%18,64),

Marmara Üniversitesi öğrencileri tarafından 5(%8,47), Celal Bayar ve Sivas Cumhuriyet Üniversiteleri öğrencileri tarafından 4'er (%6,77) tezin hazırladığı görülmektedir. Abant İzzet Baysal, Gaziosmanpaşa, Muğla Sıtkı Koçman ve Necmettin Erbakan Üniversitesi bünyesinde 3'ertez hazırlanmıştır. Adnan Menderes ve Selçuk Üniversitesi bünyesinde ise 2'şer (%3,38) tez hazırlanmıştır. Diğer üniversitelerde ise 1'er (%1,69) tez hazırlandığı görülmektedir.

4.3. Üçüncü alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın üçüncü alt problem olan“İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin yapıldığı enstitülere göre dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulgular aşağıda yer yalan Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Enstitülere Göre Dağılımı

Enstitü	f	%
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	34	57,62
Sosyal Bilimler Enstitüsü	23	38,98
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü	2	3,38
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin enstitülere göre dağılımını gösteren Tablo 3 incelendiğinde 59 yüksek lisans tezinin enstitülere göre dağılımı şu şekildedir: İlk sırada 34(%57,62) tezin hazırlandığı Eğitim Bilimleri Enstitüleri gelmektedir. İkinci sırada 23(%28,98) tez çalışmasının yapıldığı Sosyal Bilimler Enstitüleri yer almaktadır. Lisansüstü Eğitim Enstitüleri bünyesinde ise 2(%3,38) adet tezin hazırlandığı görülmektedir.

4.4. Dördüncü alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin yapıldığı Anabilim Dallarının dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulgular Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Anabilim Dallarına Göre Dağılımı

Anabilim Dalı	f	%
İlköğretim A.B.D.	34	57,62
Türkçe ve Sosyal Bilimler A.B.D.	8	13,55
Sosyal Bilimler Eğitimi A.B.D.	9	15,25
Eğitim Bilimleri A.B.D.	2	3,38
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği A.B.D.	2	3,38
Ortaöğretim Sosyal Alanlar A.B.D.	2	3,38
Tarih Eğitimi A.B.D.	2	3,38
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin anabilim dalarına göre dağılımını gösteren Tablo 4. incelendiğinde araştırma kapsamında yer alan tez çalışmalarının 7 farklı ana bilim dalı bünyesinde hazırlandığı anlaşılmaktadır. En fazla tezin hazırlandığı anabilim dalı 34(%57,62) adet tez ile İlköğretim A.B.D olup ikinci sırada 9(%15,25) adet tez çalışması ile Sosyal Bilimler Eğitimi A.B.D. gelmektedir. Üçüncü sırada gelen Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi A.B.D. bünyesinde 8(%13,55) tez hazırlanmıştır. Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, Ortaöğretim Sosyal Alanlar ve Tarih Eğitimi Ana bilim dallarında ise 2’şer (%3,38) tezin hazırlandığı görülmektedir.

4.5. Beşinci alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın beşinci problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tez danışmanı unvanına göre dağılımı nasıldır?” sorusuyla ilgili bulgular aşağıda yer alan Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Tez Danışmanının Unvanına Göre Dağılımı

Unvan	f	%
Yardımcı Doç.	22	37,29
Doçent	17	28,81
Prof.	15	25,42
Dr. Öğretim Üyesi	3	5,08
Çift Danışmanlı	2	3,39
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin tez danışmanının unvanına göre dağılımını gösteren Tablo 5. incelendiğinde danışman unvanı değişkenine

göre ilk sırada 22(%37,29) adet tez ile Yardımcı Doçent unvanına sahip danışmanların geldiği anlaşılmaktadır. Bunu sırasıyla Doçent 17(%28,81), Profesör 15(%25,42), Dr. Öğretim Üyesi 3(%5,08) unvanları izlemektedir. 2(%3,38) tezin ise çift danışman yönetiminde hazırlandığı görülmektedir. Belirtmek gerekir ki Yardımcı Doçent unvanı 2018 yılında 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu'nda yapılan değişiklikler Dr. Öğretim Üyesi unvanına dönüştürülmüştür. Dolayısıyla söz konusu kanun değişikliğinin gerçekleştiği 6 Mart 2018 tarihinden sonra tamamlanan tezlerde Yardımcı Doçent unvanı kullanılmamış, Dr. Öğretim Üyesi unvanı kullanılmıştır. Bu durumda her iki unvana sahip öğretim üyesi danışmanlığında tamamlanan yüksek lisans tezlerinin toplamı 25 olup, oranı % 42,37'dir.

4.6. Altıncı alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın altıncı bir alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezler yöntem ve desen olarak dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulgular aşağıdaki tabloda (Tablo 6) verilmiştir.

Tablo 6. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezler Yöntem Olarak Dağılımı

Yöntem	f	%
Nitel	15	25,42
Nicel	39	66.10
Karma	5	8,47
Toplam	59	100

Tablo 6. incelendiğinde 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile ilgili yapılan tezlerin yöntemsel bakımdan dağılımı şöyledir: En fazla tercih edilen 39(%25,42) tez ile nicel yöntem araştırma yöntemi olmuştur. Bunu sırasıyla nitel 15(%25,42) ve karma araştırma 5(%58,47) yöntemleri izlemektedir.

4.7. Yedinci alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın yedinci alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin örneklem grubuna göre dağılımı nasıldır?” sorusuyla ilgili bulguları gösteren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 7. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Örneklem Grubuna Göre Dağılımı

Örneklem-Çalışma Grubu	f	%
Öğrenci	31	52,54
Öğretmen	13	22,03
Öğrenci ve Öğretmen	6	10,16
Katılımcı	1	1,69
Ders Kitabı ve Öğretim programı	8	13,55
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin örneklem grubuna göre dağılımının gösterildiği Tablo 7. incelendiğinde en fazla çalışılan örneklem grubunun 31(%52,54) tez ile öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Bunu sırasıyla öğretmenler 13(%22,03), öğrenci ve öğretmen 6(%10,16), ders kitabı veya öğretim programı 8(%13,55), katılımcı 1(%1,69) izlemektedir.

4.8 Sekizinci alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın sekizinci alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulgular aşağıda (Tablo 8) verilmiştir.

Tablo 8. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Veri Toplama Araçlarına Göre Dağılımı

Veri toplama araçları	f	%
Anket	15	25,42
Belge-Arşiv tarama	2	3,38
Görüşme-Gözlem formu	9	15,25
Görüşme-Doküman incelemesi	10	16,94
Kavram ve Başarı testi- Tutum Ölçeği	23	38,98
Toplam	59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımını gösteren Tablo 8’e bakıldığında veri toplama aracı olarak en çok kullanılan 23(%38,98) oranı ile kavram-başarı testleri ve tutum ölçeklerinin olduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla 15(%25,42) anket, görüşme- doküman incelemesi 10(16,94), görüşme-gözlem formu 9(%15,25)ve belge-arşiv tarama 2(%3,38) izlemektedir.

4.9. Dokuzuncu alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin araştırdığı konu bakımından dağılımı nasıldır?” sorusuna dair bulguları içeren tablo aşağıda verilmiştir.

Tablo 9. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Konu Bakımından Dağılımı

Konu	İncelenen alt başlıklar	f	%
Algı-tutum	Öğrencilerin derse karşı tutumu	4	6,77
Görüş	Öğrencilerin hazır bulunuşluğu Öğretmenlerin ders kitabına karşı algısı Öğretmen (Ders, öğrenci çalışma kitabı, öğretim programı, ders başarısı, karşılaşılan problemler, müze eğitimi, sözlü tarih, karşılaşılan sorunlar, kavram yanılgıları)	16	27,11
Konu-Ünite-program	Öğrenci (Akıllı tahta kullanımı) Öğretmen ve öğrenci (derste karşılaşılan sorunlar) Kore Savaşı Öğretim programı-ders kitabı incelenmesi	8	13,55
Kavram öğretimi	Antlaşma metinleri Hatay meselesi Kadınların yeri Ermeni- Türk ilişkileri Sosyal Tarih anlayışı Kavram Anlama düzeyi, Kavram yanılgıları	7	11,86
İçerik	Tarihsel kavramlar Olgu, genelleme, Kavram öğretiminde bulmaca	1	1,69
Yöntem, Teknik, Materyal kullanımı	İçerik düzenleme yaklaşımına uygunluğu Drama Yaratıcı Drama Tarihsel Empati Materyal kullanımı (öykü, harita üzerinde oynanan kutu oyunları, EBA kullanımı, Görsel ve işitsel materyaller, Edebi ürünler, karikatür kullanımı) Yapıcı öğrenme kuramı Rol oynama İşbirlikli öğrenme Tarihsel kanıt kullanımı Kanıt temelli öğrenme Yeni yaklaşımlar Bilgisayar destekli öğretim Zihin haritası tekniği Çoklu zekâ	23	38,98
Toplam		59	100

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin konu bakımından dağılımını gösteren Tablo 9. incelendiğinde araştırma kapsamında incelenen tezlerin farklı konulardan oluştuğu görülmektedir. En çok üzerinde çalışılan konunun derste yöntem ve

teknik kullanımı olduğu görülmektedir. 23(%38,98) oranı ile tezlerde çeşitli yöntem, teknik, kuram ve materyalin derse eklenmesi sonucu öğrenme sürecine etkisi incelenmiştir. Araştırmacıların kullandıkları yöntem, teknik değişkenlik gösterirken, derste materyal kullanımı inceleyen çalışmalar çoğunluktadır. Yöntem-teknik kullanımı hakkında hazırlanan tezler: Drama, yaratıcı drama, tarihsel empati, yapıcı öğrenme kuramı, rol oynama, işbirlikli öğrenme, tarihsel kanıt kullanımı, kanıt temelli öğrenme, yeni yaklaşımlar, bilgisayar destekli öğretim, zihin haritası tekniği, çoklu zeka kuramı üzerinedir. Derste materyal kullanımının incelendiği çalışmalar öykü kullanımı, harita üzerinde oynanan kutu oyunları, EBA kullanımı, görsel ve işitsel materyaller, edebi ürünler ve karikatür kullanımı hakkındadır.

Konu dağılımında ikinci sırada öğrenci, öğretmen ve öğrenci-öğretmen görüşlerinin incelendiği tezlerden 16(%27,11) oluşmaktadır. Araştırmacılar öğretmenlerin ders, öğretmen çalışma kitabı, öğretim programı, ders başarısı, derste karşılaşılan problemler, müze eğitimi, sözlü tarih, derste karşılaşılan sorunlar ve kavram yanılgıları hakkında görüşlerini incelemiştir. Öğrencilerin ise akıllı tahta kullanımı hakkında görüşleri ele alınmıştır. Öğretmen ve öğrencilerin görüşlerinin birlikte incelendiği tez çalışmasında ise derste karşılaşılan sorunlar incelenmiştir.

Araştırmalarda incelenen diğer bir konu ise konu-ünite ve programın incelendiği çalışmalardır. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Hatay Meselesi, Kore Savaşı, kadınların yeri, antlaşma metinleri, sosyal tarih anlayışı, Türk-Ermeni ilişkileri, öğretim programı ve üniteler %13,55 oranı ile tezlerde incelenen konulardan olmuştur.

Araştırmacıların algı-tutumları incelediği çalışmalar öğrencilerin derse karşı tutumu, hazır bulunuşluğu ve öğretmenlerin ders kitabına ilişkin algısı 4 tezde %6,77 oranındadır. Öğrencilerin derse karşı tutumu, hazır bulunuşluğu, ders kitabına karşı algısı incelenen konulardandır.

Kavram öğretimi konusunda öğrencilerin kavramları anlama düzeyi ve kavram yanılgıları incelenirken, tarihsel kavramların öğretimi, olgu ve genellemeler, kavram öğretiminde bulmaca kullanımı konuları incelenen tezlerin %11,86'sını oluşturmaktadır. İçerik bakımından içerik düzenleme yaklaşımına uygunluğu hakkında incelenmiş konular %1,69 oranındadır

Derste yöntem, teknik ve materyal kullanımı tezlerde en çok incelenen konulardır. %38,98 orana sahip bu gruptaki tezlerde çeşitli yöntem, teknik ve materyallerin kullanılmasının derse etkisi ortaya konulmaya çalışılmıştır. Araştırmacıların dersi öğrenciler için daha ilgi çekici hale getirmek için farklı yöntem, teknik ve materyallerden yararlandığı görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinde araştırılan diğer önemli konular ise kavram öğretimi ve içerik düzenleme yaklaşımları ile ilgilidir. Araştırmalarda ders farklı boyutlarıyla ele alınmış olsa da tezlerin yoğunlaştığı konu öğretmenlerin İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük derslerinde yöntem ve teknik kullanım durumlarının incelenmesi olmuştur.

4.10. Onuncu alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın on birinci alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerde hangi sorunlar tespit edilmiştir?” sorusuna ilişkin bulgular aşağıda (Tablo 10) verilmiştir.

Tablo 10. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Tezlerde Tespit Edilen Sorunlar

1)	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin süresi yeterli değildir.	12
2)	Öğrenciler tarihsel kavramları anlamakta güçlük çekmektedir.	9
3)	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin süresi ile müfredat konularının yoğunluğu uyuşmamaktadır.	8
4)	Okulun fiziki şartları yetersizdir.	8
5)	Sınıf mevcudu olması gerekenden fazladır.	6
6)	Öğretmenlerin konu yetiştirme kaygısı sınıf içi etkinliklerin yapılmasına engel olmaktadır.	6
7)	Öğretmenler derste farklı yöntem, teknik ve materyallere yer vermemektedir.	6
8)	T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde gezi ve gözlem faaliyetlerine yeterince yer verilmemektedir.	5
9)	Öğretmenlerin derste araç-gereç kullanımı hakkında bilgisi yeterli düzeyde değildir.	5
10)	Öğrencilere göre ders işlenişini sıkıcı ve tekdüze yapılmaktadır.	4
11)	Öğretmenlerin konuları yetiştirme kaygısı bulunmaktadır.	4
12)	Öğrenciler derste aktif olarak rol almamaktadır.	4
13)	Dersler öğretmen merkezli işlenmektedir.	3
14)	Ders kitabında bulunan görsel unsurlar yeterli değildir.	3
15)	Kavram öğretiminde ezberci bir anlayış bulunmaktadır.	3
16)	Öğrenciler tarihsel düşünme becerilerini kazanamamıştır.	3
17)	Ders araç-gereçleri yetersizdir.	3
18)	Öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili kavram yanılgıları vardır.	3
19)	Ders programı öğrencilerin düşünme becerilerini kazanması için uygun olarak hazırlanmamıştır.	3
20)	Ders kitabı öğrenci ve öğretmenlere göre yetersizdir.	2
21)	Ders kitabında yer alan görseller içerik ile uyumlu değildir.	2
22)	Ders kitabında yer alan konuların uzun olması öğrencilerin dikkatinin dağılmasına	2

neden olmaktadır.	
23) Ders kitabında yer alan konular kronolojik olarak sıralanmamıştır.	2
24) Ders kitabında bulunan bilgilerin sadeleştirilerek verilmesi orjinal bilgilerin değişmesine neden olmaktadır.	2
25) Öğrenci velileri yeterince ilgili değildir.	2
26) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini branş dışından öğretmenler girmektedir.	2
27) Öğretim programı öğrenci düzeyine uygun biçimde hazırlanmamıştır.	2
28) Çeşitli etkinlik ve durumlar müfredatın yetişmesini engellemektedir.	2
29) Öğretmenler dersi merkezi sınav odaklı işlemek zorunda kalmaktadır.	2
30) Öğrenciler tek yönlü bakış açısına sahiptir.	2
31) Ders kitabında güncel bilgilere yer verilmemektedir.	1
32) Ders kitabında Nutuk'ta yer alan konulara yer verilmemiştir.	1
33) Ders kitabının adı ve dersin amacı uyusmamaktadır.	1
34) Ders kitabında yer alan kavramlar öğrenci düzeyine uygun değildir.	1
35) Ders kitabında yer alan konular öğrencilerin ilgisine yönelik hazırlanmamıştır.	1
36) Ders kitabı merkezi sınavlara destek olacak biçimde hazırlanmamıştır.	1
37) Ders kitabı öğrenci seviyesine uygun olarak hazırlanmamıştır.	1
38) Ders kitabında yer alan soruların sayısı yetersizdir.	1
39) Çalışma kitabında yer alan etkinlikler öğrenci düzeyine uygun hazırlanmamıştır.	1
40) Çalışma kitabında bilgi hataları bulunmaktadır.	1
41) Ders kitabının anlatımı öğrencilere karmaşık gelmektedir.	1
42) Ders kitaplarında Türk-Ermeni ilişkilerinden yeterince bahsedilmemektedir.	1
43) Ders kitabında yer alan kavramların açıklamaları yer almamaktadır.	1
44) Ders kitabı kaynakça bakımından yetersizdir.	1
45) Ders kitabında Kurtuluş Savaşı'nın sosyal yönlerine yeterince değinilmemiştir.	1
46) Öğrencilerin derse karşı ilgisi yetersizdir.	1
47) Öğretmenler derste birincil kaynaklardan yararlanmamaktadır.	1
48) Öğretmenler doküman analizi yapmamaktadır.	1
49) Öğretmenlerin ders kitabı seçme özgürlüğü bulunmamaktadır.	1
50) Merkezi sınavlar tarihsel düşünme becerilerinin gelişmesine olumsuz etki etmektedir.	1
51) Ölçme değerlendirme faaliyetlerinde belirli yöntemlerin dışına çıkılmamaktadır.	1
52) Konular günlük hayatla bağlantı kuracak şekilde hazırlanmamıştır.	1
53) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders konuları objektif olarak hazırlanmamıştır.	1
54) Ders programı öğrenci seviyesine ve hazırbulunuşluk düzeyine uygun olarak hazırlanmamıştır.	1
55) Müfredat derste farklı etkinliklere uygun olacak biçimde hazırlanmamıştır.	1
56) Merkezi sınavlar müfredat programının yetişmesine engel olmaktadır.	1
57) Merkezi sınavlar nedeniyle T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi seçmeli derslerde işlenmektedir.	1
58) Derslerde kullanılabilecek edebi ürünlerin listesi bulunmamaktadır.	1
59) Ders öğretimine uygun materyal, yöntem ve teknikler geliştirilmemiştir.	1
60) Konu yoğunluğunun fazla olması öğrencilerin derse olan ilgisini azaltmaktadır.	1
61) Ders işlenişi öğrencilerin düşünme becerilerini geliştirecek şekilde yapılmamaktadır.	1
62) Ders ezbere dayalı işlenmektedir.	1
63) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi çalışma kitabında yer alan etkilikler sınıf ortamında yapılamamaktadır.	1
64) Öğretmenler öğrencilere yeterince dönüt vermemektedir.	1
65) Öğretmenler müze eğitimi konusunda yeterince bilgi sahibi değildir.	1
66) Kore Savaşı hakkında yapılan çalışmaların sayısı yetersizdir.	1
67) Kurtuluş Savaşı'nın sosyal boyutu hakkında yapılan çalışmaların sayısı yeterli değildir.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerde tespit edilen sorunları gösteren Tablo 10. incelendiğinde araştırmacıların çoğunlukla tespit etmiş oldukları sorunlar sırasıyla şöyledir: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine ayrılan sürenin yeterli olmadığı 12 tezde dile getirilmiştir. 9 tezde öğrencilerin tarihsel kavramları anlamakta güçlük çektiği, okulun fiziki şartlarının yetersiz olmadığı ve ders süresi ile müfredatın uyumlu olmadığı 8 tezde belirtilmiştir. Sınıf mevcudunun fazla olması, öğretmenlerin müfredat yetiştirme kaygısının sınıf içi etkinliklere yer verilememesine neden olması ve öğretmenlerin derste farklı yöntem, teknik ve materyal kullanmaması 6 tezde dile getirilen sorunlardır. Derslerde gezi gözlem faaliyetleri ve öğretmenlerin araç-gereç kullanımı hakkında bilgi eksikliğinin 5 tezde belirtildiği görülmektedir.

Araştırmalarda öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ders işlenişini sıkıcı ve tekdüze olarak algıladıkları, öğretmenlerin konu yetiştirme kaygısının olduğu ve öğrencilerin derste aktif katılımının yetersiz olduğu sorunları 4 tezde belirtilmiştir. 3'er tez çalışmasında derslerin öğretmen merkezli işlendiği, ders kitabında bulunan görsellerin yetersiz olduğu, kavram öğretiminin ezberci anlayışla yapıldığı, öğrencilerin tarihsel düşünme becerilerini kazanım düzeyinin yetersiz olduğu, ders araç-gereçlerinin yetersiz olduğu, öğrencilerin ders ile ilgili kavram yanlışlarının olduğu ve ders programının düşünme becerilerini kazandırmaya yönelik hazırlanmadığı vurgulanmıştır.

2 frekansa sahip olan sorunlar ise şöyledir:

- Ders kitabı hakkında belirtilen sorunlar öğrenci ve öğretmenlere göre yetersiz, görseller ile içeriğin uyumlu olmadığı, konuların öğrencilerin dikkatinin dağılmasına neden olduğu, kitapta yer alan konuların kronolojik olarak sıralanmadığı, kitapta yer alan bilgilerin sadeleştirilmesinin orijinal bilgilerin değişmesine neden olduğudur.
- Velilerin yeterince ilgili olmadığı, T.C.İ.T.A. dersine branş dışı öğretmenlerin girdiği, programın öğrenci düzeyine uygun olmadığı, müfredatın etkinliklerin gerçekleştirilmesine uygun olarak hazırlanmadığı, öğretmenlerin dersleri sınav merkezli işlemek zorunda kaldığı ve öğrencilerin tek yönlü bakış açısına sahip olduğudur.

4.11. On birinci alt probleme dair bulgular ve yorum

Araştırmanın onuncu alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezler öneriler bakımından nasıl bir dağılım göstermektedir?” sorusuna dair bulgular ve yorum aşağıda (Tablo 11) verilmiştir.

Tablo 11. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerde Yer Alan Öneriler

Kod	f
1) Benzer konular evren, örneklem, araştırma yöntemi, öğretim kademesi, okul farklılaştırılarak tekrar yapılabilir.	6
2) Yapılan çalışmalar daha uzun sürede yapılabilir.	2
3) Nitel araştırma yöntemlerinin sayısı artmalıdır.	1
4) Kore Savaşı ile ilgili akademik çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
5) Drama yöntemi ile ilgili araştırmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
6) MEB tarafından yapılan hizmetiçi eğitimlerin niteliğine yönelik çalışmalar yapılabilir.	1
7) Tarihsel düşünme becerileri ile ilgili çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
8) Tarihsel empati alanında yapılan çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
9) Kavram öğretiminin etkililiği ve eksik yanlış öğrenmelerle ilgili çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
10) TCİTA alanında bilgisayar destekli öğretim alanında çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
11) Öğretmenlerin derse yönelik algı, tutum, yaşadığı sorunlar hakkında daha geniş bir örneklem ile yapılan çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.	1
12) Merkezi sınav kaygısının tarihsel düşünme becerilerine etkisi araştırılabilir.	1
13) Hizmet içi eğitimlerin öğretmen tutumuna etkisi konusunda çalışma yapılabilir.	1
14) Müfredat programının incelenmesi için eylem araştırması yapılabilir.	1
15) Öğrenci başarı ve tutumlarını etkileyen değişkenlerin sayısı arttırılarak araştırmalar yapılmalıdır.	1
16) Öğrenci başarı ve öğretmen özellikleri arasındaki ilişki incelenmelidir.	1
17) Öykü kullanımı hakkında farklı konularla ilgili çalışmalar yapılmalıdır.	1
18) Görsel materyal kullanımı hakkında mevcut sorunlar hakkında daha geniş kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.	1
19) Ters yüz edilmiş eğitim modelinin farklı derslerdeki tutumlara etkisi hakkında nitel araştırma yapılmalıdır.	1
20) Harita üzerinde oynanan kutu oyunlarının öğrencilerin TCİTA dersine karşı tutumlarına etkisi hakkında çalışma yapılabilir.	1
21) Materyal tasarımı sürecinde yer alan öğrenci ile materyali hazır olarak kullanan öğrenci arasında farklar incelenebilir.	1
22) Tarihsel kavramların öğretime dair araştırmalar yapılırken öğrencilerin seviyeleri, hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınmalıdır.	1
23) Deneysel çalışmalarda deney grubuna yapılacak etkinliklerin hakkında bilgi verilmelidir.	1
24) Ters yüz edilmiş eğitim modeli farklı değişkenlere göre incelenebilir.	1
25) Tarihsel empati hakkında öğretmen ve öğrencilerin görüş, algı ve tecrübelerine dair çalışma yapılabilir.	1
26) İşbirlikli öğrenme konusunda öğretmen ve öğrenci görüşleri alınmalıdır.	1
27) Derste edebi ürün kullanımı hakkında öğretmen ve öğrencilerle görüşme ve anket yapılabilir.	1
28) Amaç gerçekleştirme başarısına yönelik öğretmen ve öğrenci görüşlerinin	1

	karşılaştırılması hakkında araştırmalar yapılabilir.	
29)	TCİTA müfredat programını değerlendirmeye yönelik öğretmen ve öğrenci görüşleri üzerine çalışmaların sayısı artmalıdır.	1
30)	Sözlü tarih konusunda farklı yerlerde öğretmen görüşü alınabilir.	1
31)	Sözlü tarih konusunda öğretmen görüşleri karşılaştırmalı ele alınabilir.	1
32)	Ders kitaplarına yönelik farklı sınıf düzeyinde öğretmen görüşleri alınabilir.	1
33)	TCİTA dersine yönelik öğretmen ve öğrenci görüşünün yer aldığı tez çalışmalarının sayısı arttırılmalıdır.	1
34)	İşbirlikli öğretimin etkililiği konusunda çalışmalar yapılabilir.	1
35)	İşbirlikli yöntemin diğer yöntemlerle karşılaştırılması konusunda çalışmalar yapılabilir.	1
36)	Hatay'ın anavatana katılması konusunda akademik çalışmalar yapılabilir.	1
37)	İşbirlikli öğrenme yönteminin diğer teknikleri kullanılarak araştırmalar yapılabilir.	1
38)	Tarihsel Kanıtın etkililiği konusunda farklı sınıf düzeylerinde çalışmalar yapılabilir.	1
39)	Tarihsel kanıtlara dayalı etkinliklere yönelik çalışmalar farklı sınıf düzeyinde yapılabilir.	1
40)	Araştırmacılar eylem araştırmasında kendi bulundukları ortamdan yararlanmalıdır.	1
41)	Müfredat programını değerlendirmeye yönelik eylem araştırmaları yapılmalıdır.	1
42)	Akıllı tahta kullanımı hakkında farklı sınıf düzeylerinde araştırmalar yapılabilir.	1
43)	TCİTA dersinde oluşan kavram yanlışlarının öğrenci başarısına etkisi üzerine çalışma yapılmalıdır.	1
44)	Kavram yanlışısını gidermede etkili olan yöntem ve tekniklerin incelendiği çalışmalar yapılabilir.	1
45)	Zihin haritalama süreci ile yapılacak çalışma farklı yöntem ve teknikle incelenebilir	1
46)	Çoklu zekâ kuramına yönelik kuramın etkililiği, karşılaştırması ile ilgili çalışmalar yapılabilir.	1
47)	Çoklu zekâ kuramı ile diğer yöntemlerin karşılaştırılması üzerine bir çalışma yapılabilir.	1
48)	Kavram öğretimi ile ilgili araştırma sayısı arttırılmalıdır.	1
49)	TCİTA dersinde karikatür destekli öğretimin etkililiği konusunda farklı sınıf düzeyi, okullarda çalışmalar yapılabilir.	1
50)	TCİTA araştırmalarında öğretimin yürütülmesini ders öğretmenleri yapmalıdır.	1
51)	Sözlü tarih çalışması hakkında üniversite öğrencileri üzerinde çalışma yapılabilir.	1
52)	Dizgeli(programlandırılmış) eğitim ile diğer öğrenme-öğretme stratejileri hakkında karşılaştırmalı bir çalışma yapılabilir.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin araştırmacılara yönelik önerilerini gösteren Tablo 11. incelendiğinde araştırmacılara farklı önerilerde bulunmuşlardır. Benzer çalışmaların örneklem grubu, yapıldığı okul, yapıldığı öğretim kademesi, yöntem, veri toplama aracı, veri analiz yöntemleri değiştirilerek vb. şekilde tekrar yapılması en fazla sayıda tekrar eden öneri olmuştur. İkinci sırada yer alan öneride yapılan araştırmaların uzun bir zaman diliminde yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Araştırmacılara yönelik verilen önerilerden bazıları şöyledir: Nitel araştırma yöntemi ile yapılan çalışmaların, Kore Savaşı, Hatay meselesi, drama yöntemi, tarihsel düşünme yöntemi, tarihsel empati, kavram yanlışlarının giderilmesi, bilgisayar destekli öğretim, öykü kullanımı, işbirlikli öğrenme, çoklu zeka kuramı, görsel materyal kullanımı, akıllı

tahta kullanma, kavram öğretimi, karikatür destekli öğretim, ve çeşitli tekniklerin derste kullanımı konularında yapılan çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.

Araştırmacılara yönelik verilen diğer öneriler ise şöyledir: Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan hizmet içi eğitimin niteliğine yönelik çalışmalar, öğrencilerin derse yönelik algı tutumları, merkezi sınav kaygısı, hizmet içi eğitimin öğretmen üzerindeki etkisi, zihin haritalama süreci hakkında çalışmalar yapılmalıdır.

Ders kitabı, sözlü tarih çalışması ve müfredat programı hakkında öğretmen veya öğrenci görüşlerinin alındığı çalışmaların yapılması gerektiği, akademik araştırma sürecinin öğretmenler tarafından yürütülmesi, karşılaştırmalı çalışmaların yapılması gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.

Tablo 12. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerde Derslerin Etkili ve Verimli Hale Getirilmesini Sağlamaya Yönelik Öneriler

Kod	f
1) Ders işlenişinde yöntem ve tekniklere, görsel materyallere daha fazla yer verilmelidir.	4
2) Derste gezi gözlem faaliyetleri kullanılmalıdır.	3
3) Haftalık ders saati arttırılmalıdır.	2
4) Derste tarihsel film kullanılmalıdır.	2
5) Derste drama yöntemi kullanılmalıdır.	6
6) Öğretmenler alanı ile ilgili bilgilere ve yeterliğe sahip olmalıdır.	6
7) Derste görsel ve işitsel materyallerden daha fazla yararlanılmalıdır.	5
8) Öğrencilerin derse aktif katılımını sağlanmalıdır.	5
9) Derste sözlü tarih çalışmasına yer verilmelidir	4
10) Ders içinde kullanılan materyaller (sunum dosyası) öğretmen tarafından öğrenci seviyesine göre hazırlanmalıdır.	3
11) Öğrencilere ders dışı etkinlik ve görevler verilebilir.	3
12) Belirli gün ve haftalar tarihsel duyarlılığı geliştirmede kullanılmalıdır.	3
13) Ders öğrencilerin hazırbulunuşlukları hakkında bilgi sahibi olarak ders işlenişini ona göre şekillendirmelidir.	3
14) Derste öğrencilerin ilgilerini arttıracak etkinlikler derste kullanılmalıdır.	2
15) Soyut konuların somutlaştırıcı örnekler kullanmalıdır.	2
16) Öğrenciler tarihi film ve tarihi kitap okuması için yönlendirilmelidir.	2
17) Öğretmenler derste kullanılabilecek farklı yöntem ve teknik konusunda bilgi sahibi olmalıdır	2
18) Öğrencilere eleştirel düşünme, kendi başına çalışabilme kritik yapabilme yetenekleri geliştirilmeli	2
19) Öğrencilerin bireysel farklılıklarına göre değerlendirme süreci olmalıdır.	2
20) Görsel materyallerin seçimi iyi yapılmalıdır	2
21) Öğrencileri grup çalışmasına yönlendirmelidir	2
22) Öğretmen ünite başlangıcında kavramlar hakkında bilgi vermelidir	2
23) Ölçme ve değerlendirme kazanımlara uygun olmalıdır.	2
24) Kavram öğretimine yönelik sınıf içi etkinliklere daha fazla yer vermelidir.	1
25) Derste öğretilen kavramlar güncellenmelidir.	1
26) Ders içinde farklı etkinlikler kullanılmalıdır; sözlü tarih çalışması, canlandırma, doküman analizi.	1

27.	Öğretmenler ders kitabı dışında farklı kaynaklardan da yararlanmalıdır.	1
28.	Öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmeleri sağlanmalıdır.	1
29.	İşbirlikli öğrenme yöntemi kullanılmalıdır.	1
30.	Derste görsel ve grafik kullanılmalıdır.	1
31.	Derste dönemde yaşamış kişiler hakkında belgesellerden yararlanılmalıdır.	1
32.	Milli Mücadele konusu öğretilirken öykü kullanımı yaygınlaşmalıdır	1
33.	Öykü kullanımında çalışma yaprakları kullanılmalıdır.	1
34.	Öğretmenler sürece yönelik değerlendirme yapmalıdır: ürün dosyası, çalışma kağıtları, günlük, kavram haritaları, gösteri gibi alternatif teknikleri kullanmalıdır.	1
35.	Ders disiplinlerarası olarak işlenmelidir.	1
36.	Derste kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram haritası kullanılmalıdır.	1
37.	Derste konular güncel hayatla ilişkilendirilerek verilmelidir.	1
38.	Öğrencilere tarih bilinci kazandırılmalıdır.	1
39.	Drama sınıfları oluşturulmalıdır.	1
40.	Öğretmenler derslerinde teknolojiye daha fazla yararlanmalıdır.	1
41.	Öğretmenler öğrencileri ile birlikte materyal tasarlayarak sürece dâhil edebilir.	1
42.	TCİTA dersi becerilerine harita okuma becerisi ve mekânsal bilgi becerisi de eklenebilir.	1
43.	Kazanım değerlendirmeye yönelik kutu oyunları hazırlanarak kazanımların gerçekleşme düzeyi ile ilgili dönütler verilebilir.	1
44.	Öğrencilerin tarihsel kavramlarla ilgili ürün dosyası oluşturması sağlanmalıdır.	1
45.	Tarihsel kavramlar tartışılmalı, konu içerisinde vurgulanmalıdır.	1
46.	Derste birincil kaynaklara daha çok yer verilmelidir.	1
47.	Öğrencilerin kavramlarla ilgili ön bilgileri yoklanarak kavram yanlışları giderilerek kavram öğretimine başlanmalıdır.	1
48.	Kavram öğretiminde kavram haritaları, zihin haritaları, anlam çözümleme tabloları gibi materyaller kullanılmalıdır.	1
49.	Konular içerik yapıcı öğrenme kuramına göre düzenlenmelidir.	1
50.	Öğretmenler ders öncesinde derste kullanacakları materyalle ilgili gerekli hazırlıkları yapmalıdır.	1
51.	Tarih dersi ile ilgili günün anlam ve önemine uygun pano, slayt gibi materyaller okulun çeşitli yerlerine asılmalıdır	1
52.	TCİTA dersini yapılandırmacı yaklaşımla ilişkilendirme konusunda sempozyum, konferans gibi çalışmalara yer verilmelidir.	1
53.	Ders öğretmeni değerler eğitimi konusunda bilgi sahibi olmalıdır.	1
54.	Ders öğretmenleri pedagojik formasyona sahip olmalıdır.	1
55.	Değerler eğitimi kapsamında belirli günler ve haftalar iyi değerlendirilmelidir.	1
56.	Öğretmenler teknoloji, bilgisayar ve inovasyon alanında bilgi sahibi olmalıdır.	1
57.	Dersler disiplinlerarası olarak işlenmelidir.	1
58.	TCİTA ders öğretmenleri tarihsel belge, doküman, belgelerden yararlanarak dersi işlemelidir.	1
59.	Kavram öğretimi konusunda öğrencilerle çalışmalar yapılabilir.	1
60.	Ders karşılaştırmalı olarak ele alınmalıdır.	1
61.	TCİTA dersi ile eleştirel düşünme, empati, problem çözme, örnek olay ve medya okuryazarlığı gibi beceriler kazandırılmalıdır.	1
62.	Konular günümüzle bağlantı kurularak işlenmelidir.	1
63.	Ders öğretmen merkezli olmaktan çıkarılmalıdır.	1
64.	Öğrenme ortamını öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebilecekleri şekilde düzenlemelidir.	1
65.	Öğretmenlerin öğrencileri sürece daha fazla dahil olabilecekleri ders içi etkinlikler kullanmalıdır.	1
66.	Ders öğrencilerin hazırbulunuşlukları dikkate alınarak eğitim ortamı düzenlenmelidir.	1
67.	Dersler hazırlanırken bireysel farklılıklara dikkat edilmelidir.	1
68.	Öğretmenler kazanım eksenli plan ve uygulama yapmalıdır.	1

69.	Öğretmen okul-aile, okul-öretmen, okul-veli ile işbirliği içinde olmalıdır.	1
70.	Yıllık ders planı güncel olmalıdır.	1
71.	TCİTA dersinde rol oynama yöntemi kullanılabilir.	1
72.	Derslerde tarihsel empati yöntemi kullanılmalıdır.	1
73.	TCİTA dersinde Ters yüz edilmiş eğitim kullanılmalıdır.	1
74.	TCİTA dersinde bulmaca yöntemi kullanılmalıdır.	1
75.	Derslerde karikatür destekli eğitim uygulanabilir.	1
76.	Öğretmenler derste bilgisayar destekli öğretimi kullanmalıdır.	1
77.	TCİTA dersinde EBA içeriklerine daha fazla yer verilmelidir.	1
78.	Öğretmenler sorularını hazırlarken tarihsel kanıtları düşünmeye yönelik olarak hazırlamalıdır.	1
79.	Değerlendirmede kazanım ve değerlendirme soruları örtüşmelidir.	1
80.	Öğretmenler güncel yayınları takip ederek derste kullanmalıdır.	1
81.	Öğretmen öğrenci seviyesine uygun olan yöntem ve teknik kullanılmalıdır.	1
82.	Derste Nutuk ana kaynak olarak kullanılmalıdır.	1
83.	Derste Edebi ürünlerden yararlanılmalıdır.	1
84.	Edebi ürünlerle ilgili okuma listesi oluşturularak öğrencilere verilmelidir.	1
85.	Öğretmenler dersi disiplinler arası işlemelidir.	1
86.	Kurtuluş Savaşı ile ilgili konular günümüz ile bağlantılı olarak verilmelidir.	1
87.	Öğrenci seviyesine uygun materyaller geliştirilerek derste kullanılmalıdır.	1
88.	Öğretmen ders girişinde kısa hikaye, anekdot vermelidir.	1
89.	Eğitim öğrencilerin düzeyine uygun olmalıdır.	1
90.	Kurtuluş savaşı ile ilgili eserler öğrenciler tarafından sunulabilir.	1
91.	Atatürkçülük konusu işlenirken öğrenci ve öğretmenlere panel düzenlenmelidir.	1
92.	Atatürkçülük ile ilgili şiir, hikaye vb. sınıfta sunulabilir.	1
93.	Öğrencilere karikatür çizme görevi verilebilir.	1
94.	Öğretmenler kanıt temelli sorgulamaya yönelik etkinlik, proje ve performans ödevleri vermelidir.	1
95.	TCİTA dersinde kavram etkinlikleri düzenlenmelidir.	1
96.	Sözlü tarih çalışması için öğretmen veli işbirliği yapılmalıdır.	1
97.	Öğretmenler öğretmen kılavuz kitaplarını kullanmalıdır.	1
98.	Türk kurtuluş savaşının evrensel boyutları anlatılmalıdır.	1
99.	Öğrencilere tarihsel empati becerisi kazandırılmalıdır.	1
100.	Türk tarihi bütün olarak işlenmelidir.	1
10.	Konular somutlaştırılarak işlenmelidir.	1
10.	Konu olayın geçtiği mekanda işlenebilir.	1
10.	Soyut kavramların öğrenilmesi için somut örneklerden yararlanılmalıdır.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerde öğretmenlere yönelik önerilerin gösterildiği Tablo 12. incelendiğinde önerilerin sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu durumun nedeninin öğretmenlerin öğrencilere ders ile ilgili kazanım, değer ve becerilerin kazandırılmasında diğer unsurlardan daha kritik bir noktada olmasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmacılar tarafından verilen önerilere bakıldığında en sık tekrar eden öneriler şöyledir: Derste drama yönteminin kullanılması ve öğretmenlerin alan bilgisinin yeterli düzeyde olması gerektiğidir. 5 tez çalışmasında derste görsel ve işitsel materyal kullanılması gerektiği, 5 tez çalışmasında öğrencilerin derste aktif olması gerektiği önerilmiştir. Derste

yöntem ve teknik kullanılması gerektiği, sözlü tarih çalışması yapılması gerektiği 4 tezde verilen önerilerdir.

Araştırmacılara yönelik önerilerden frekansı 2 olan öneriler ise şöyledir: Derste ilgi çekici etkinlikler kullanılması, soyut kavramlar somutlaştırılarak verilmeli, öğrencilerin tarihi film ve kitap okunması için yönlendirilmeli, öğretmenler yöntem teknik konusunda bilgi sahibi olmalı, öğrencilerde çok yönlü beceriler geliştirilmeli, ölçme-değerlendirme faaliyetlerinde bireysel farklılıklara dikkat edilmeli ve kazanıma uygun yapılmalı, görsel materyallerin seçimine dikkat edilmeli, öğrencilere grup çalışması yapılmalı, öğretmenler kavramlar hakkında bilgi vermelidir.

Tezlerde verilen diğer önerilerden bazıları şöyledir: İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersine giren öğretmenlerin ders işlenişinde tarihsel film, drama, görsel-ışitsel materyaller, ilgi çekici etkinlikler, grup çalışmaları, kavram öğretimine yönelik sınıf içi etkinlikler, sözlü tarih çalışmaları, canlandırma, doküman analizi, işbirlikli öğrenme, görsel ve grafikler, belgesel, öykü kullanımı, çalışma yaprakları, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, birincil kaynaklar, gezi-gözlem yöntemi kullanılmalıdır.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin sınıf içinde çeşitli metot ve etkinliklerden yararlanması gerektiği, öğrenme sürecinin iyi yönetebilmesi için alan bilgisinin yeterli düzeyde olması gerektiği, öğrenme sürecinin öğrenci hazırbulunuşluk düzeyine uygun olarak hazırlanması gerektiği, öğrencileri dersi destekleyecek faaliyetlere yönlendirmesi gerektiği önerileri göze çarpmaktadır.

Tablo 13. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerde Yer Verilen Programlamaya Yönelik Öneriler

Kod	f
1) Müfredat yoğunluğu ve ders saati uyumlu olmalıdır.	4
2) Müfredat yoğunluğu azaltılmalıdır.	4
3) Müfredat öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre düzenlenmelidir.	3
4) Kazanımlar öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesine uygun hazırlanmalıdır.	3
5) İçerik konusunda program değerlendirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.	2
6) Program bireysel farklılıkları dikkate alacak biçimde esnek biçimde hazırlanmalıdır.	2
7) Kazanımlar öğrencileri ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varacak şekilde hazırlanmalıdır.	2
8) Ders programı yerel, güncel, öğrencilerin eleştirel düşünme yapısını geliştirecek biçimde hazırlanmalıdır.	2
9) Öğretmen ve öğrencinin birlikte kazanımları şekillendirebilmesine yönelik program değerlendirme çalışmaları yapılmalıdır.	2
10) Programın içeriği bölgesel unsurlardan yararlanılarak uygulanabilirliği ona göre şekillendirilmelidir.	2
11) Program öğrenci seviyesine uygun hazırlanmalıdır.	1

12)	Kazanımlar aktif öğrenme, eleştirel düşünme, sorgulama, tartışma becerileri geliştirmelidir.	1
13)	Kazanımlar disiplinler arası hazırlanmalıdır.	1
14)	Müfredatta Kore savaşı ile ilgili bölüm genişletilmelidir.	1
15)	Rol oynama yöntemi programa alınmalıdır.	1
16)	Müfredatta yakın tarihsel olaylar eklenmelidir.	1
17)	TCİTA ders müfredatı derinleştirilmelidir.	1
18)	Program hazırlanırken öğretmenler daha fazla etkin olmalıdır.	1
19)	Programın değerlendirme boyutu yeniden gözden geçirilmelidir.	1
20)	Bilişsel ve duyuşsal alana yönelik amaçlar dengeli bir şekilde hazırlanmalıdır.	1
21)	Müfredat gerçekçi ve güncel olaylarla bağlantılı olmalıdır.	1
22)	Program geliştirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.	1
23)	TCİTA dersinin içeriği ve uygulamaları yeniden gözden geçirilmelidir.	1
24)	Merkezi sınavlarda TCİTA sorularının sayısı artırılmalıdır.	1
25)	Öğretmenler için tarih içerikli ek kaynaklar hazırlanmalıdır.	1
26)	TCİTA Müfredat programı ilgi çekici hale getirilmelidir.	1
27)	Milli mücadele dönemi ile inkılâpların yapıldığı dönem birbirinden ayrılmalıdır.	1
28)	TCİTA müfredat programında Osmanlı devletinin son dönemleri verilerek çağdaşlaşma vurgulanmalıdır.	1
29)	Türk ve Dünya Tarihi karşılaştırmalı olarak verilmelidir.	1
30)	Milli mücadele döneminde her bölgeden katılan kahramanlara kişilere yer verilmelidir.	1
31)	TCİTA müfredat programı 1919'dan başlatılmalıdır.	1
32)	Müfredat programı bölgede yaşanan olaylardan da yararlanmalıdır.	1
33)	TCİTA öğretmenleri bir araya gelerek toplantı, seminer vb çalışmalar yapmalıdır.	1
34)	TCİTA dersi kapsamında uygulamalı sözlü tarih çalışmaları yapılmalıdır.	1
35)	TCİTA dersine alanın eğitimi alan öğretmenler girmelidir.	1
36)	Öğretmenlerin derste edebi ürünler kullanması sağlanmalıdır.	1
37)	Programda edebi ürünlerden oluşan etkinliklere yer verilmelidir.	1
38)	Öğretmen kılavuz kitaplarında sözlü tarih çalışmasına yer verilmelidir.	1
39)	Etkinlik ve çalışmalar kanıt temelli sorgulama becerilerine yönelik hazırlanmalıdır.	1
40)	Müfredat programında tarihsel filmlere yer verilmelidir.	1
41)	Sanal gezi veya belgesel hazırlanarak öğretmen ve öğrencilerin erişimine sunulmalıdır.	1
42)	Programda ulusal, evrensel olaylar harmanlanmış ve dengeli olarak verilmelidir.	1
43)	Program çağdaş öğrenme yaklaşımlarından yararlanılarak hazırlanmalıdır.	1
44)	Ölçme değerlendirme faaliyetleri bireysel farklılıklara göre hazırlanmalıdır.	1
45)	Ders programında bulmaca tekniğine daha fazla yer verilmelidir.	1
46)	Müfredat daha sade ve anlaşılır olmalıdır.	1
47)	İnkılâp tarihi okuma parçaları konu ile ilgili ünitelerde yer almalıdır.	1
48)	Ders içeriğinde konular günümüzle bağlantı kurularak ele alınmalıdır.	1
49)	Siyasi olaylar karşılaştırılmalı olarak ele alınmalıdır.	1
50)	İçerikte kavram tanımlamaları doğru yapılmalıdır.	1
51)	TCİTA dersi Oluşturmacı yaklaşımla hazırlanmalıdır.	1
52)	TCİTA temel hedefleri yanında farklı hedefler de yer almalıdır.	1
53)	Bilişsel beceriye yönelik hedefler her ünite ve konu için ayrı ayrı hazırlanmalıdır.	1
54)	Program ders kitabı dışında materyallerden de yararlanılarak oluşturulmalıdır.	1
55)	Derslerin içeriği belirli gün ve haftalar doğrultusunda planlanmalıdır.	1
56)	Müzeler ve tarihi mekanlardan yararlanmaları sağlanmalıdır.	1
57)	Rol oynama yöntemi ile ilgili yardımcı kitaplar geliştirilmelidir.	1
58)	Yakın dönem tarihi ders programına alınmalıdır.	1
59)	Merkezi sınavlarda TCİTA konularına daha fazla yer verilmelidir.	1
60)	Nutuk kitabının TCİTA dersindeki önemi öğrencilere anlatılmalıdır.	1
61)	TCİTA dersinde Nutuk ana kaynak olmalı nutuktan alıntılar yapılmalıdır.	1
62)	Öğretmenler Nutuktan daha çok faydalanarak alıntı yapmalıdır.	1
63)	Program güncel gelişmeler doğrultusunda düzenli olarak güncellenmelidir.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin programlamaya yönelik önerilerinin yer aldığı Tablo 13. incelendiğinde araştırmacıların 4 frekansı ile en çok vermiş olduğu öneriler TCİTA ders müfredatının yoğunluğunun ders saati ile uyumlu olması gerektiği ve müfredat yoğunluğunun azaltılması gerektiğidir. İkinci sırada gelen öneriler şöyledir: müfredat öğrenci ilgi, ihtiyaçlarına göre ve hazır bulunuşluğuna uygun olarak hazırlanmalıdır.

Araştırmalarda 2’şer frekansa sahip önerileri ise şöyledir: İçerik ile ilgili program değerlendirme çalışmaları yapılmalı, program; bireysel farklılıklara uygun hazırlanmalı, güncel ve yerel olmalı eleştirel düşünme becerisine yer vermeli, kazanımlar öğrenci ilgi, ihtiyaçlarına uygun olmalı, programda bölgesel unsurlardan yararlanılmalıdır.

Diğer önerilerden bazıları ise programın öğrenci seviyesine uygun olması gerektiği, kazanımların disiplinler arası olması, aktif öğrenmeye uygun, eleştirel düşünme ve sorgulama becerisi geliştirecek biçimde olması gerektiği, Kore Savaşı ile ilgili bölümün genişletilmesi, İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde Nutuk’tan daha fazla yararlanılması gerektiği, müfredatın etkinlikleri destekleyecek biçimde düzenlenmesi gerektiğidir.

Tablo 14. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin MEB’na Yönelik Önerileri

Kod	f
1) Öğretmenlere çeşitli konularda hizmetiçi eğitim verilmelidir. (Akıllı tahta kullanımı, yeni yöntem ve tekniklerin kullanımı, alanları ile ilgili, bilgisayar teknolojileri kullanımı, karikatür kullanımı, sorgulama temelli anlayış, rol oynama yöntemi, üst düzey bilişsel ve duyuşsal hedeflere yönelik, ders kitabı kullanımı ve teknikleri, tablet kullanımı, metot ve etkinlik seçimi, derste film kullanımı, derste ebedi ürünlerin kullanımı, materyal hazırlama, güncel mesleki bilgi ve donanım hakkında, müze eğitimi, sözlü tarih çalışması, drama kursu, tarihsel kanıtların kullanımı, kavram öğretimi, çalışma kitabı hazırlama ve uygulama, çağdaş yaklaşımlar hakkında eğitim, olgu-kavrama-genelleme hakkında, materyal kullanımı, dizgeli(programlandırılmış) öğretim)	33
2) Her okulda sosyal bilgiler sınıfı ve laboratuvarı kurulmalıdır.	10
3) İnkılâp Tarihi odaları ve laboratuvarı kurulmalıdır.	4
4) Sınıflardaki öğrenci sayısı azaltılmalıdır.	3
5) TCİTA dersi verimliliğin artması açısından sabah saatlerine konulmalıdır.	2
6) Okullarda yeteri düzeyde internet donanımı, ders materyali bulunmalıdır.	2

7)	TCİTA dersi ayrı bir branş olarak değerlendirilmelidir.	2
8)	Uygulamalı eğitime daha çok önem verilmeli	2
9)	Farklı materyaller geliştirilmelidir.	2
10)	Derste kullanılabilecek yayın, kaynak oluşturularak erişim kolaylığı sağlanmalıdır.	1
11)	Her türlü görsel ve basılı malzeme üretilmeli ve öğretimde kullanılmalıdır.	1
12)	Daha fazla WEB tabanlı görsel içerik oluşturulmalıdır.	1
13)	Veri tabanlı kaynak oluşturulmalıdır.	1
14)	Edebi ürünler hakkında veri bankası oluşturulmalıdır.	1
15)	Sözlü tarih kaynağı oluşturularak öğrenci ve öğretmenlerin yararlanması sağlanmalıdır.	1
16)	Öğretmenlere yardımcı bulmaca kitapları hazırlanmalıdır.	1
17)	Öğretmenlerden oluşan materyal değerlendirme komisyonu kurulabilir.	1
18)	Öğretmenlere verilecek Hizmetiçi eğitimler uygulamalı olmalıdır.	1
19)	Materyal tasarımı konusunda etkinlikler düzenlenmelidir (sergi, yarışma vb.)	1
20)	Hizmetiçi eğitim planlaması yapılırken MEB ve üniversiteler ortak hareket etmelidir.	1
21)	Ünite ve konularda harita kullanılabilirliği konusunda öğretmenlere rehberlik edilmelidir.	1
22)	Görsel materyallerin depolanacağı arşiv oluşturulmalıdır.	1
23)	MEB sosyal bilgiler alanı ile ilgili yazılım geliştirmeli, yazılımcılara destek olmalıdır.	1
24)	MEB sanal kütüphaneler oluşturarak öğrenci ve öğretmenlerin hizmetine sunmalıdır.	1
25)	Aynı okulda görev yapan TCİTA öğretmenleri ortak hareket etmelidir.	1
26)	Öğrenci ders ve çalışma kitapları yapılandırmacı yaklaşımla oluşturulmalıdır.	1
27)	TCİTA müfredat programı Mayıs sonunda bitecek şekilde ayarlanmalıdır.	1
28)	Okullarda sinema salonları kurulabilir.	1
29)	Her okulda görsel materyal tasarım atölyesi kurulmalıdır.	1
30)	Görsel materyal kullanımı sosyal bilimlerde de yaygınlaştırılmalıdır.	1
31)	TCİTA dersine alan dışından giren öğretmenlere alanla ilgili eğitim verilmelidir.	1
32)	Öğretmenlere süreç ve değerlendirme konusunda seminer eğitim verilmelidir	1
33)	Öğretmenlere Türk-Ermeni ilişkileri konusunda seminer verilerek farklı anlatıların önüne geçilmelidir.	1
34)	TCİTA öğretmenlerinin yüksek lisans yapmaları sağlanmalıdır.	1
35)	Ortaokulda müze eğitimi dersi seçmeli ders olmalıdır.	1
36)	Zümre toplantıları sempozyum şeklinde yapılarak fikir alışverişinde bulunulmalıdır.	1
37)	Kore Gazileri ile görüşme yapılarak kayıt altına alınmalıdır.	1
38)	Ders kitabı ve çalışma kitabı ile ilgili Uygulamada gerçekleşen aksaklıkların öğrenci ve öğretmenler tarafından değerlendirilebilmesi için bir portal kurulmalıdır.	1
39)	Ders kitabı ve çalışma kitabı bütünleştirilmelidir.	1
40)	Çalışma kitabında çok yönlü içerik verilmelidir.	1
41)	Veliler çalışma kitabı hakkında bilgilendirilmelidir	1
42)	Öğrencilere Çoklu Zeka testi uygulanarak sonuca yönelik eğitim ortamı düzenlenmelidir.	1
43)	Konular Mayıs ayında bitecek şekilde ayarlanmalıdır.	1
44)	Atatürk ilkeleri ders kitabının ilk ünitelerinde yer almalıdır.	1
45)	Müze ve alan gezileri zorunlu olmalıdır.	1
46)	Derslerin içeriğinde hikaye ve anekdot yer almalıdır.	1
47)	TCİTA öğretimi ile problem çözme, eleştirel düşünme becerileri kazandırılmalı	1
48)	Kurtuluş savaşı ile ilgili haritalar çizilmelidir.	1
49)	Okullarda belgesel arşivleri olmalıdır.	1
50)	Yakın tarihle ilgili daha fazla görsel materyaller kullanılmalıdır.	1
51)	Her sınıfta bir bilgisayar, yazıcı, tepegöz, projeksiyon cihazı, tarayıcı ve ses sistemi bulunmalıdır.	1
52)	Çoklu Zeka Kuramına göre işlenen ders kaydedilerek bir uzman tarafından değerlendirilebilir.	1
53)	Öğretimde Çoklu Zeka Kuramı uygulanmalıdır.	1
54)	Kavram öğretiminde sadece ders kitabı kullanılmamalıdır.	1

55) Hatay'ın anavatana katılmasına vurgu yapmak için okullarda etkinlik yapılmalıdır.	1
56) Türk ve Ermeni öğrenciler arasında etkinlikler, geziler düzenlenerek geçmişte birlikte yaşanan dönemlere değinilmelidir	1
57) Program inceleme ve uygulama dersleri bulunmalıdır.	1
58) MEB, MSB harita genel komutanlığı, AKM Atatürk kültür merkezi ve yükseköğretim kurumları işbirliği yapmalıdır.	1
59) Öğrencilerin kendilerini değerlendirebilecekleri ölçme değerlendirme süreci oluşturulmalıdır.	1
60) Dizgeli(programlandırılmış) eğitim hakkında öğretmen uygulamaları kaydedilerek uzman tarafından değerlendirilmelidir.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin MEB'na yönelik önerilerinin yer aldığı Tablo 14. incelendiğinde 33 tezde öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitimin yapılması önerildiği görülmektedir. Öğretimin en önemli öğelerinden olan öğretmenlerin çeşitli konularda eğitim alması ders işlenişi bakımından önem arz etmektedir. Önerilen hizmet içi eğitimlerden bazıları şu şekilde verilmiştir: yöntem ve teknik kullanımı, sınıf içi etkinlikler, mesleki bilgi ve donanım, müze eğitimi, kavram öğretimi, derslerde film kullanımı, materyal hazırlama ve kullanma, hakkında eğitim verilmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı son yıllarda dijital ortam aracılığıyla öğretmenlere uzaktan eğitim seminerleri ve eğitimleri vermeye başlamıştır. ÖBA (Öğretmen Bilişim Ağı) platformunda ilgi ve istek doğrultusunda seçilen eğitimlere katılmak mümkündür.

Araştırmacılar tarafından verilen önerilerden 10 kez tekrar eden öneri her okulda Sosyal Bilgiler Laboratuvarı kurulması yönündedir. 4 tezde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük laboratuvarı veya sınıfı kurulması gerektiği belirtilmiştir. 3 tezde sınıfların mevcudunun azaltılması gerektiği önerisinde bulunulmuştur. 2 kez tekrar eden öneriler ise şöyledir: Dersin sabah saatlerinde verilmesi gerektiği, okulların donanımının iyileştirilmesi ve materyallerin yeterli olması gerektiği, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin ayrı bir branş haline getirilmesi, eğitimin uygulamalı olması, ders ile ilgili materyallerin geliştirilmesi gerektiğidir.

Diğer önerilerden bazıları ise şöyledir: T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde görsel, işitsel materyallerin kullanılmasının öğrencilerin derse ilgilerini canlı tutması için önemli olduğunu belirtmişlerdir. Derste kullanılabilecek yöntem, teknik materyallerin MEB tarafından geliştirilerek her okul ve öğretmenin ulaşabilmesi gerektiği, okullarda ders içeriği ile ilgili çeşitli etkinliklerin zorunlu olması gerektiği, öğretmenlerin kendilerini geliştirebileceği hizmet içi eğitimlerin verilmesi gerektiği öneriler arasındadır. Genel

olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın görsel, işitsel yönden materyal desteği sağlaması yönünde önerilerin ağırlıkta olduğu görülmektedir.

Tablo 15. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Olan Tezlerin Ders Kitabı ve Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Önerileri

Kod	f
1) Ders kitabında görsel unsurların sayısı artırılmalıdır.	9
2) Ders kitabının dili sade ve akıcı olmalıdır.	7
3) Ders kitabı yeni gelişmeler doğrultusunda sık sık güncellenmelidir.	4
4) Kitapta yer alan bilgiler güncel, güvenilir, bilimsel olmalıdır.	3
5) Ders kitapları tarih bilinci geliştirecek nitelikte olmalıdır.	3
6) Görsel ve açıklamaların sayısı yeterli düzeyde olmalıdır.	2
7) Ders kitabı içerik düzenleme yaklaşımına uygun hazırlanmalıdır.	2
8) Ders kitabında yer alan konuların sıralamasında kronolojiye dikkat edilmelidir.	2
9) TCİTA ders kitabına orijinal belge ve malzemeler eklenmelidir.	2
10) Atatürk İlke ve İnkılapları kitabın ilk ünitelerinde yer almalıdır.	2
11) Ders kitabında Milli mücadele dönemi komutanlarına yer verilerek onların görsel ve özgeçmişleri yer almalıdır.	2
12) Ders kitabında döneme tanıklık etmiş kişilerin anılarından yer almalıdır.	2
13) Ders kitabında yer alan konular kazanımlara dönüştürülmelidir.	1
14) Ders kitabının Atatürkçülük bölümünde öğrenci seviyesine uygun olarak seçilmiş görsel materyallere yer verilmelidir.	1
15) Ders kitabında birincil bilgi ve kaynaklar yer almalıdır.	1
16) Ders kitabında tarihsel kavramlarla ilgili etkinlikler, örnekler yer almalıdır.	1
17) Ders kitabında kavram haritaları kullanılmalıdır.	1
18) Ders kitabında konular kısa ve öz anlatılmalıdır.	1
19) Ders kitabı ve çalışma kitapları yeniden ele alınmalıdır.	1
20) Ders kitabı konunun özelliklerine uygun yöntem ve teknikle hazırlanmalıdır.	1
21) Ders kitabında Atatürk'ün hayatına daha çok vurgu yapılmalıdır.	1
22) Ders kitabında I. Dünya Savaşı konusu ele alınırken azınlıkların bu savaşta yerine değinilmelidir.	1
23) Ders kitabında milliyetçilik ve ırkçılık kavramları öğrencilere doğru bir şekilde aktarılması bakımından daha fazla vurgulanmalıdır.	1
24) Ders kitabında yer alan kavramlardan Türk Milleti kavramı yerine daha kapsayıcı bir cümle kullanılmalıdır.	1
25) Ders kitabında azınlıklarla ilgili bölüm genişletilmeli ve azınlıkların ülkemize yapmış olduğu katkılara değinilmelidir.	1
26) Atatürk ilkelerinin neden ortaya çıktığı ders kitabında açıkça belirtilmelidir.	1
27) Ders kitabında kullanılan ifadeler yaşandığı dönemde kullanıldığı haliyle verilmelidir.	1
28) Ders kitabında inkılap tarihi terminolojisi oluşturulmalıdır.	1
29) Ders kitaplarında yer alan antlaşma metinleri yeniden düzenlenmelidir.	1
30) Ders kitaplarında antlaşma metinlerinin orijinalinin görseli verilmelidir.	1
31) Ders kitabında bulunan haritalar yeniden yapılandırılmalıdır.	1
32) Ders kitabında bulunan ölçme değerlendirme bölümün kapsamı genişletilmelidir.	1
33) Ders kitabında yer alan etkinlikler doğru orantılı olacak şekilde düzenlenmelidir.	1
34) Ders kitapları hazırlanırken akademisyen ve öğretmen görüşleri alınmalıdır.	1
35) Ünite sonlarında yer alan değerlendirme bölümünde daha fazla test yer almalıdır.	2
36) Ders kitabında bulunan değerlendirme soruları artırılabilir.	1
37) Ders kitabında istatistiksel bilgiler yer almalıdır.	1
38) Ünite sonunda kavram haritası verilebilir.	1
39) Ders kitabında insan hakları konusu yer almalıdır.	1
40) Ders kitabı hazırlanış sürecine uygun olmalıdır.	1

41) Ünite sonlarında olgu-kavram-genelleme tablosu verilebilir.	1
42) Ünite sonlarına özet bölümü ve sözlük eklenebilir.	1
43) Ders kitabında bulunan değerlendirme soruları sadece siyasi ve askeri konuları değil sosyal konuları da içermelidir.	1
44) Ünite değerlendirme soruları daha kapsayıcı olmalıdır.	1
45) Ölçme değerlendirme faaliyetleri öğrencilerin aktif öğrenme becerilerini ortaya çıkarmalıdır.	1
46) Ders kitabında bulunan hazırlık soruları düşünme ve araştırmaya yönelik olmalıdır.	1
47) Öğrenciler ölçülmek istenen hedefler doğrultusunda değerlendirilmelidir.	1
48) Ders kitabında Hatay'ın anavatanına katılması daha detaylı verilmelidir.	1
49) Ders kitabında Hatay'ın Anavatanına katılmasında rolü olan kişilere değinilmelidir.	1
50) TCİTA ders kitabında edebi ürünlere daha fazla yer verilmelidir.	1
51) Ders kitabında sözlü tarih ile ilgili uygulamalar olmalıdır.	1
52) Ders kitabında kadın temsili arttırılmalıdır.	1
53) Ders kitabında kadınlara yönelik unvanlar yapıcı ve çeşitlendirilmelidir.	1
54) TCİTA ders kitabı fasiküller şeklinde hazırlanabilir	1
55) Ders kitabında konular aşamalı olarak ele alınmalı sürekli tekrar etmemelidir.	1
56) Türk-Ermeni ilişkilerini geliştirmek adına ders kitabında azınlıklara ve birlikte yaşama konusuna daha fazla değinilmelidir.	1
57) Ders kitabında kullanılan görsellerin ayrımcılık oluşturacak şekilde olmamasına dikkat edilmelidir.	1
58) Ders kitabı siyasi içerikten uzak olmalıdır.	1
59) Ders ve çalışma kitabı birleştirilerek tek kitap haline getirilmelidir.	1
60) İnkılap tarihi konuları karşılaştırmalı ele alınmalıdır.	1
61) Kurtuluş savaşını barındıran konular genişletilmelidir.	1
62) Milli mücadele ve inkılapların olduğu dönem birbirinden ayrılmalıdır.	1
63) TCİTA dersinin amacı ve tarih bilinci öğrencilere aktarılmalıdır.	1
64) Ders kitabında süreç değerlendirme becerilerine yer verilmelidir.	1
65) TCİTA ders kitabına kavram sözlüğü eklenebilir.	1
66) Ders kitabında Nutuk'a daha fazla yer verilmelidir.	1
67) Ders kitabı gelişmeler doğrultusunda sık sık güncellenmelidir.	1
68) Ders kitabında yer alan değerlendirme soruları öğrencilerin kendilerini değerlendirmelerine imkan sağlamalıdır.	1
69) Bilginin yanı sıra davranış da ölçme değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.	1
70) Değerlendirmede kullanılacak yöntemlerin çeşitliliği arttırılmalıdır.	1
71) Sadece ürün değil süreç de değerlendirmeye dahi edilmelidir.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin ders kitabına yönelik önerilerinin yer aldığı Tablo 15. incelendiğinde araştırmacılar tarafından verilen öneriler görülmektedir. Ders kitabı ile ilgili verilen önerilerden 9 tezde belirtilen kitapta bulunan görsel unsurların sayısının arttırılması gerektiğidir. İkinci sırada 7 tezde ders kitabının dilinin sade ve anlaşılır olması gerektiği vurgulanmıştır. 4 tezde ise ders kitabının güncel olması gerektiği belirtilmiştir. 3 tezde kitapta yer alan bilgilerin bilimsel, güncel güvenilir olması gerektiği ve tarih bilincini geliştirecek biçimde hazırlanması gerektiği önerisinde bulunulmuştur.

Araştırmacılar tarafından verilen diğer öneriler şöyledir: Ders kitabında bulunan görsel ve açıklamaları yeterli düzeyde olmalı, kitap içerik düzenleme yaklaşımına uygun olmalı,

kronolojik olmalı, orijinal belge ve malzemelere yer verilmeli, Atatürk İlke ve İnkılapları kitabın ilk ünitesinde olmalı, Milli Mücadele dönemi komutanlarına kitapta daha fazla yer verilmeli, süreç değerlendirme becerilerine yer verilmeli, kitapta dönemde yaşamış kişilerin anılarından yararlanılmalıdır.

Araştırmacıların vermiş olduğu önerilerden bazılarına bakıldığında: Ders kitabı ile ilgili olarak birincil kaynaklardan alıntı yapılması gerektiği, kitabın öğrenci seviyesine uygun olarak hazırlanması ve ders kitabında yer alan içerik ayrımcılığa izin vermemesi, kavramların güncellenerek öğrenci seviyesine uygun hale getirilmesi, içerik ve görsel unsurlar bakımından zenginleştirilmesi, konuların karşılaştırmalı olarak verilmesi, kitapta bulunan kavramlara dair sözlük olması, çalışma kitabının düzenlenmesi gerektiği şeklinde olduğu görülmektedir.

Tablo 16. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi ile İlgili Tezlerde Yer Verilen Öğretmen Yetiştirmeye Yönelik Öneriler

Kod	f
1) Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde T.C. İnkılap tarihi ve Atatürkçülük dersleri ayrı bir ders olarak okutulmalıdır.	2
2) Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde İşbirlikli öğrenme ayrı bir ders olarak okutulabilir	1
3) T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük alanında materyal tasarımı dersine daha çok önem verilmelidir.	1
4) Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde müze eğitimi zorunlu ders olarak okutulmalıdır.	1
5) Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencilerine filmlerle tarih öğretimi konusunda eğitim verilmelidir.	1
6) Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü öğrencilerine bilgisayar ve teknoloji konusunda gerekli eğitim verilmelidir.	1
7) Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde TCİTA dersinin saati arttırılmalıdır.	1
8) Bölümde Nutuk ve İnkılap Tarihi öğretimi ile ilgili seçmeli ders eklenmelidir.	1

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin öğretmen yetiştiren kurumlara yönelik önerilerinin yer aldığı Tablo 16. incelendiğinde 2 tezde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile sosyal bilgiler dersinin ayrı branşlar olarak değerlendirilmesi ve okutulması gerektiği belirtilmiştir.

Araştırmacıların öğretmen yetiştirmeye yönelik diğer önerileri şöyledir: Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde öğretmen adaylarına yönelik işbirlikli öğrenme dersleri ayrı bir ders olarak okutulmalı, materyal tasarımı dersine daha fazla önem verilmeli, müze eğitimi dersi zorunlu bir ders olarak okutulmalı, öğretmen adaylarına filmlerle tarih öğretimi

konusunda ders verilmeli, bilgisayar ve teknoloji eğitimi verilmeli, Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde Nutuk ve İnkılap Tarihi öğretimi hakkında seçmeli ders verilmeli, Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümünde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin saati arttırılmalıdır.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Araştırma kapsamında 2000 ile 2020 yılları arasında İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili hazırlanmış 59 yüksek lisans tezi belirlenen alt problemler doğrultusunda incelenmiştir. Er ve Kaymakçı'nın 2009 yılında yapmış oldukları çalışmadan sonra geçen süreçte İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin sayısı artış göstermiş olsa da yeterli düzeyde olmadığı görülmektedir.

5.1.Birinci alt probleme dair Sonuç ve Tartışma

Araştırmanın birinci alt problemi hakkında ulaşılan sonuca göre tezlerin yıllara göre dağılımının incelendiği “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır?” sorusuna dair sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Araştırmada incelenen tezlerin zaman aralığı içerisinde en çok tezin yapıldığı yıl %20,33 oranı ile 2019 yılıdır.

İlgili tezlerden 2000, 2001, 2004, 2005 ve 2011 yılları arasında İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük konusuyla ilgili tez çalışmasına rastlanmamıştır. Bu durumun nedeni T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük ortaokul düzeyinde ayrı bir ders olarak değerlendirilmeyip Sosyal Bilgiler dersi kapsamında değerlendirilmesi olduğu söylenebilir. Doğrudan İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük kapsamında olmasa da Güleç ve Hüdavendigâr (2020), Dere ve Gökçınar'ın (2021) ulaştıkları sonuçla benzerlik göstermektedir. YÖK Ulusal Tez Merkezi istatistik bilgilerine göre 2019 yılında yapılan genel tez sayısı diğer yıllardan fazladır. 2019 yılında 63.181 tez (YÖK), hazırlanmış olup bu sayı bir önceki yıla oranla iki kat artmıştır. Tezlerin yıllara göre dağılımını gösteren Tablo 17. incelendiğinde 2000-2020 yılları arasında yazılan yüksek lisans tezlerinin sayısı 63.181 olup bu yıl aralığında en fazla tez bu yılda yazılmıştır. 2019 yılında genel bir artış olmasının nedeni YÖK'ün uygulamalarında yapılan değişiklikten kaynaklanmaktadır.

Tablo 17. YÖK Ulusal Tez Merkezi Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Yıllara Göre Dağılım						Toplam
	Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzmanlık	Sanatta Yeterlik	Diş Hekimliği Uzmanlık	Tıpta Yan Dal Uzmanlık	
2000	6496	1944	1241	30	0	8	9719
2001	8954	1939	1434	24	0	45	12396
2002	10250	2566	1557	47	1	31	14452
2003	10455	2745	1698	46	1	45	14990
2004	11792	2668	2034	35	0	19	16548
2005	12805	2707	2076	42	1	18	17649
2006	16045	2685	1696	47	0	26	20499
2007	14742	3595	1638	46	0	19	20040
2008	13967	3696	2250	68	0	15	19996
2009	14855	4188	2796	66	0	35	21940
2010	19857	4699	3379	70	0	75	28080
2011	16899	4842	3423	86	0	58	25308
2012	15520	4854	2883	88	0	94	23439
2013	17201	5086	2930	74	0	193	25484
2014	19787	5455	2961	101	0	120	28424
2015	21634	5892	2786	100	109	12	30533
2016	21764	6310	3089	107	224	7	31501
2017	25172	6698	3868	115	396	14	36263
2018	30461	7449	3642	123	381	7	42063
2019	63181	8239	3757	168	399	3	75747
2020	27646	7279	4384	132	405	12	39858

5.2. İkinci alt probleme dair sonuç ve tartışma

Çalışmanın ikinci alt probleminde yer alan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?” sorusuyla ilgili sonuçlar aşağıda verilmiştir.

İlgili soruya ilişkin sonuçlara bakıldığında 59 tez içerisinde %18,64’ünün Gazi Üniversitesi öğrencileri tarafından hazırlandığı anlaşılmaktadır. Benzer sonuçlara Kaymakçı ve Er (2009), Dere ve Gökçınar (2021), Ayantaş vd. (2020), Haçat ve Demir(2018), Çırak(2020), Yaylacı ve Büyükalın(2019), Baysan ve Öztürk(2018), Öner ve Öner (2017), Şahin ve d. (2011), Güleç ve Hüdavendigâr(2020), Akbaba (2020) çalışmalarında ulaşmışlardır. Gazi Üniversitesinin tez sayısı bakımından ilk sırada gelmesinin hem araştırmacı kadrosunun geniş olması hem de alanında en köklü üniversitelerden biri olmasından kaynaklandığı söylenebilir.

İkinci sırada %8,47 Marmara Üniversitesi izlemektedir. Celal Bayar ve Sivas Cumhuriyet Üniversiteleri ise %6,77 oranı ile üçüncü sırada gelmektedir. Abant İzzet Baysal, Muğla

Sıtkı Koçman, Necmettin Erbakan ve Gaziosmanpaşa Üniversitelerinin öğrencileri tarafından %5,08 oranında tez hazırlandığı görülmektedir. Tezler toplamda 28 farklı üniversite bünyesinde hazırlanmıştır. İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan tezlerin sayısı yetersiz olmakla birlikte konuyla ilgili tezin hazırlanmadığı üniversiteler karşımıza çıkmaktadır. Üniversiteler konuya gereken önemi vermeleri gerekmektedir.

5.3 Üçüncü alt probleme dair sonuç ve tartışma

Araştırmanın “Tezlerin yapıldığı Enstitülerin dağılımı nasıldır?” sorusundan oluşan alt problemine dair sonuçlara aşağıda değinilecektir.

Tez çalışmalarının 3 farklı enstitüye bağlı olarak hazırlandığı, belirtilen yıl aralığında Eğitim bilimleri, Sosyal Bilimler ve Lisansüstü Eğitim Enstitülerinin tez hazırlama çalışması yapmıştır. 59 tezdən %57,62’i Eğitim Bilimleri Enstitüsü öğrencileri tarafından hazırlanmıştır. İkinci sırada 23 tez çalışması %28,38 oranı ile Sosyal Bilimler enstitüsü gelmektedir. Tezlerin %3,38’i Lisansüstü Eğitim Enstitüsü 2 tez çalışması ise Lisansüstü Eğitim Enstitüsü öğrencileri tarafından yazılmıştır.

5.4 Dördüncü alt probleme dair sonuç ve tartışma

Çalışmada verilen dördüncü alt problemde “Tezlerin yapıldığı Anabilim Dallarının dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin sonuçlar aşağıda bulunmaktadır.

59 tezin 7 farklı Anabilim dalı bünyesinde yazıldığı görülmektedir. En fazla tezin hazırlandığı anabilim dalının %57,62 oranı ile İlköğretim Anabilim dalı olduğu anlaşılmaktadır. Kaymakçı ve Er (2009), Çırak (2020)’ın çalışmalarında benzer bir sonuca ulaşmış olmaları sonuçla uyumludur.

İkinci sırada 9 tezin %15,25 oranı ile Sosyal Bilimler Eğitimi anabilim dalı öğrencileri tarafından hazırlandığı görülmektedir. Üçüncü sırada Türkçe ve Sosyal Bilimler eğitimi yer alırken %13,55 oranı ile bu anabilim dalı bünyesinde 8 tez çalışması hazırlanmıştır. Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilimler Öğretmenliği, Ortaöğretim Sosyal Alanlar ve Tarih Eğitimi Anabilim dalında %3,38 oranında 2’şer tezin yazıldığı görülmektedir.

5.5 Beşinci alt probleme dair sonuç ve tartışma

“Tez danışmanları unvanına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna yanıt arandığı bu alt problemle ilgili sonuçlar aşağıda verilmektedir.

Tez danışmanlarının unvanına göre 22 tezin 28,81 oranında Yardımcı doç. unvanına sahip öğretim üyesi danışmanlığında hazırlandığı anlaşılmaktadır. Genel itibariyle yardımcı doçent unvanına sahip öğretim üyeleri sıklıkla tez danışmanlığı yapıldığı söylenebilir.

17 tezin %37,28 hazırlanmasında Doçent unvanına sahip öğretim üyesi, 15 tez %25,42 oranında Profesör unvanlı öğretim üyesinin danışmanlığında 3 tezin %5,08 oranı ile Dr. öğretim üyesi danışmanlığında, 2 tez ise çift danışman tarafından yönetilmiş olup %3,38 tezin ise çift danışman yönetiminde yapıldığı görülmektedir. İki danışmanı olan tezlerden Nihal Doğan’ın tezinin danışmanlığını Prof. Dr. ve Doç. Dr. unvanına sahip öğretim üyeleri yapmıştır, diğer çift danışmana sahip tez çalışması Kubilay Çetin tarafından yapılmış olup danışmanlarının unvanı Prof. Dr.dur.

ÖZET AKADEMİSYEN SAYILARI

Üniversite Türü	Profesör			Doçent			Doktor Öğretim Üyesi			Öğretim Görevlisi			Araştırma Görevlisi			Genel Toplam		
	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T	E	K	T
DEVLET	18088	8972	27060	10787	6928	17715	18085	14007	32092	16494	14857	31351	23200	24156	47356	86654	68920	155574
VAKIF	3403	1725	5128	1252	1162	2414	4462	4921	9383	2336	4504	6840	1972	3149	5121	13425	15461	28886
VAKIF_MYO	5	1	6	0	0	0	7	22	29	71	143	214	0	0	0	83	166	249
TOPLAM	21496	10698	32194	12039	8090	20129	22554	18950	41504	18901	19504	38405	25172	27305	52477	100162	84547	184709

Şekil 1. Akademisyenlerin Sayısı(YÖK, 2022)

Yükseköğretim Kanununda 2018 yılı 7100 sayılı kanun ile yapılan değişiklik ile “yardımcı doçent” unvanı kaldırılarak “doktor öğretim üyesi” unvanı getirilmiştir. İlerleyen yıllarda tez çalışmalarının danışmanlığının unvana göre dağılımını etkileyecektir.

5.6. Altıncı Probleme dair sonuç ve tartışma

Araştırmanın “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin yöntem bakımından dağılımı nasıldır?” sorusuna dair sonuçlara aşağıda yer verilecektir.

ile ilgili yapılan yüksek lisans tezlerinin yöntem bakımından dağılımı şu şekildedir; 39 (%25,42) tezde nicel yöntem kullanılmıştır. İkinci sırada nitel araştırma yönteminin kullanıldığı ve 15(%25,42) tezin bu yöntemle hazırlandığı anlaşılmaktadır. Araştırma kapsamında yer alan tezlerde Karma Araştırma Yönteminin 5(%8,47) kullanıldığı görülmektedir. Önce yapılan literatür çalışmalarında Dere ve Gökçınar (2021) en fazla nitel yöntemin kullanıldığı, Haçat ve Demir (2018) karma yöntemin kullanıldığı, Çırak (2020), Yaylacı ve Büyükalın(2019), Öner ve Öner(2017), Baysan ve Öztürk(2018), İbret ve Yılmaz(2019),Güleç ve Hüdavendigar (2020), Akbaba (2020) nicel yöntemin kullanıldığı, İnel vd. (2020) ise karma yöntemlerin kullanıldığı sonucuna ulaşmıştır.

Araştırmacıların yöntem kullanım tercihi nicel yöntemlerde yoğunlaşmaktadır. Bu duruma neden olan etkenin nicel araştırmalara nazaran nitel araştırmaların daha uzun sürmesi ve daha zahmetli bir süreçten oluşması olduğu söylenebilir. Nicel araştırmalarda çoğunlukla kullanılan tarama modeliyken, nitel araştırmalarda en sık tercih edilen fenomenolojik yaklaşımdır. Tezlerin yöntem ve model seçimine bakıldığında genel olarak belli bir eğilim dışına çıkmadıkları görülmektedir. Karma yöntemin tercih edildiği araştırmaların oranı %8,47 olmakla birlikte yeterli düzeyde değildir.

5.7 Yedinci alt probleme ilişkin sonuç ve tartışma

Araştırmanın yedinci alt problemini oluşturan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerde kullanılan örneklem grubunun dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir. Araştırmacıların çoğunlukla çalıştığı örneklem-çalışma grubu toplam 31 tezde %52,54 oranıyla öğrencilerden oluşmaktadır. Çırak (2020), Öner ve Öner (2017) çalışmalarında örneklem grubu olarak öğrencilerin en fazla tercih edildiği sonucuna ulaşmışlardır. İkinci sırada ise %22,03 oranı ile veya sosyal bilgiler öğretmenleri gelmektedir.

Örneklem grubunun öğrencilerden oluşmasının en önemli nedeni araştırmacıların seçmiş olduğu konularda ağırlıklı olarak yöntem-teknik ve materyal kullanımını ve öğrenmeye olan etkilerini incelemeleridir.

5.8 Sekizinci alt probleme dair sonuç ve tartışma

Araştırmanın sekizinci alt problemini oluşturan “Tezlerin veri toplama araçlarına göre dağılımı nasıldır?” sorusu hakkında sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Araştırma kapsamında incelenen 59 yüksek lisans tezinde kullanılan veri toplama araçları sırasıyla: %38,98 oranı ile kavram-başarı testi ve tutum ölçeği, %25,42 oranı ile anket, %16,94 oranı ile görüşme-dokümanlardır. Yöntem seçiminde ağırlıklı olarak nicel araştırmaların yapılması veri toplama aracının seçiminde etkili olmuştur. Test, ölçek ve anketler kısa zamanda büyük veriler elde edilmesi, zamandan tasarruf sağlaması nedeniyle araştırmacılar tarafından çoğunlukla tercih edilmiştir.

5.9 Dokuzuncu alt probleme dair sonuç ve tartışma

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili tezlerin araştırdığı konu bakımından dağılımı nasıldır?” sorusuna ilişkin sonuçlar aşağıda bulunmaktadır.

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili yapılan 59 tezde en çok işlenen konu yöntem teknik kullanımı hakkında olup %38,98 oranındadır. Yöntem teknik ve materyal kullanımı başlığı altında araştırmacılar derste çeşitli görsel ve işitsel materyallerin kullanılması gerektiğini belirtmişlerdir. Materyal kullanımı hakkında derste öykü, oyun, EBA içerikleri, edebi ürünler, karikatür gibi farklı materyallerin öğrencilerin derse olan ilgilerini arttıracaklarını belirtmişlerdir. Yöntem ve teknik bölümünde işbirlikli öğrenme, çoklu zeka ve yapıcı öğrenme kuramları, zihin haritası tekniği, tarihsel empati konularında çalışmalarını yapmışlardır.

Tezlerde en sık işlenen ikinci konu olan öğretmen, öğrenci ve öğretmen-öğrenci görüşlerinin incelenmesi olup %27,11 oranındadır. Öğrencilerin akıllı tahta kullanımına ilişkin görüşleri alınmış olup öğretmenlerin ise ders kitabı hakkında, öğrenci çalışma kitabı hakkında, ders başarısı, öğretim programı, derste karşılaşılan problemlerle ilgili görüşleri alınmıştır.

Konu-ünite ve program kategorisinde T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi kitabının en fazla incelendiği göze çarpmaktadır. Ders içeriğinde Kore Savaşı'nın yeri, Hatay Meselesi, kadınların yeri, Ermeni-Türk ilişkileri ve Sosyal tarih anlayışı incelenmiştir.

Araştırma sonucunda tezlerin genellikle yoğunlaştığı konunun derste yöntem ve teknik kullanımı olduğu görülmektedir. İncelenen 59 tezin sonuçlarıyla benzer olarak Kaymakçı

ve Er (2007), Haçat ve Demir (2018), Oruç ve Ulusoy (2008), Geçit ve Kartal (2010)’ın çalışmaları karşımıza çıkmaktadır.

5.10. Onuncu alt probleme dair sonuç ve tartışma

Araştırmanın onuncu alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olarak yapılan tezlerde hangi sorunlar tespit edilmiştir?” sorusuna ilişkin sonuçlar aşağıda verilmiştir.

Araştırmacıların tezlerde tespit etmiş olduğu sorunlara bakıldığında T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili en fazla tekrar eden sorunlar sırasıyla: Ders süresinin yeterli olmaması, öğrencilerin kavramları anlamada güçlük çekmesi, ders müfredatı ile süresinin uyumlu olmaması, okulun fiziki şartlarının yetersiz olması, sınıf mevcudunun kalabalık olmasıdır. Bu sorunların dersin işlenişini, hedef ve kazanımların gerçekleşme düzeyini olumsuz etkilediği görülmektedir. Özellikle ders süresinin yeterli olmaması öğretmenlerin konu yetiştirme kaygısına düşmesine neden olmaktadır. Öğretmenler konu yetiştirebilmek adına derslerde farklı yöntem-teknik ve çeşitli etkinlikleri kullanamadıklarını sıklıkla belirtmiştir.

5.11. On birinci alt probleme dair sonuç ve tartışma

Araştırmanın on birinci alt problemi olan “İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili olan tezlerin öneriler bakımından durumu nasıldır?” sorusuna dair sonuç aşağıda verilmiştir.

Araştırmacıların önerileri arasında en çok üzerinde durduğu konu Milli Eğitim Bakanlığı’nın öğretmenlere yönelik hizmetiçi eğitim vermesi olmuştur. 33 tezde hizmet içi eğitime vurgu yapılmasının en önemli nedeni öğretmenlerin programın, ders kitabının uygulayıcı olmasından kaynaklanmaktadır. Öğretmenler en son gelişmeler doğrultusunda yapılan müfredat, program, ders kitabı ve çeşitli içerikleri takip ederek dersi işlediği için önem arz etmektedir. Uygulamada oluşabilecek farkların önüne geçilebilmesi için öğretmenlerin alanı ile kendini sürekli geliştirmesi ve alanındaki diğer öğretmenlerle işbirliği içerisinde olması gerekmektedir.

Araştırmacılara yönelik öneriler kategorisinde yeni yapılacak çalışmalarda daha geniş bir örneklem ile çalışılması gerektiğini böylece sonuçların daha geniş bir alan için yorumlanabileceği araştırmacılar tarafından belirtilmiştir. Bu araştırma sonucunda ortaya

ıkan sonuca dayalı olarak araştırmacıların eğilimleri hep aynı yönde olduğu söylenebilir. Alanda yeni yapılacak çalışmaların birbirini tekrara düşmemesi adına farklı yöntem, desen, veri toplama araçları, örneklem grubu kullanılmalıdır.

Programlamaya yönelik önerilerde ön plana çıkanlar şu şekildedir: müfredatın yoğun olduğu buna karşın ders saatinin müfredatla uyumlu olmadığı, program geliştirme çalışmalarının bireysel farklılıklara dikkat edilerek yapılması gerektiği, okulların bulunduğu bölgenin özelliklerinin bilinerek bu şekilde program hazırlanması gerektiği, müfredatta bazı konuların yeterince verilmediği bu konuda eksiklerin giderilmesi gerektiği vb.

Araştırmacılar ders kitabına yönelik şu nerileri yapmışlardır: Kitabın içeriğinde daha fazla görsel kullanılmalıdır, daha fazla etkinliğe yer verilmelidir, kitapta birincil kaynaklardan alıntılara daha fazla yer verilmesi gerektiğidir. Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde bulunan okullara bakıldığında materyal, teknik araç gereç, okulun fiziki şartları bakımından farkların bulunması ders kitabının ders için önemini arttırmaktadır. Bu nedenle ders kitabı ana kaynak olarak kullanılması nedeniyle titizlikle hazırlanmalı hem evrensel değerleri barındırmalı hem de bölgesel farkları yansıtacak biçimde düzenlenmesi oldukça önemlidir.

Genel olarak öneriler değerlendirildiğinde araştırmacıların incelemiş oldukları konu ile ilgili kapsamlı bir öneriler bölümü oluşturdukları görülmektedir. Araştırmacıların vermiş oldukları öneriler doğrultusunda çalışmalar yapmak alanda var olan eksiklerin giderilmesi bakımından önem arz etmektedir.

ÖNERİLER

İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi hakkında yapılan tez sayısının sınırlı olması bu alanda yeni çalışmaların yapılmasının gerekli olduğunu göstermektedir.

Yapılacak yeni çalışmalara ilişkin şu öneriler verilebilir:

- Tezlerde en çok incelenen konu yöntem ve teknik kullanımıdır. Yöntem ve teknik kullanımına yeni yaklaşımlar da eklenerek çalışmalar yapılması farklı bakış açılarının ortaya çıkmasını sağlayabilir.
- Araştırmacıların ağırlıklı olarak nicel yöntemleri tercih ettiği görülmektedir. Yeni yapılacak araştırmalarda nitel ve karma araştırma yöntemlerinin sayısı arttırılmalıdır.
- Araştırmacıların yabancı kaynak kullanımı arttırılmalıdır.
- İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ile ilgili lisansüstü eğitim gören öğrencilerin görüşlerinin alındığı çalışmalar yapılabilir.
- Tezlerde kullanılan yöntem, evren, örneklem, veri analizi açık olarak belirtilmelidir.
- Tezlerin bütüncül olarak incelenebilmesi için tamamına erişim açık hale getirilmelidir.
- Tez inceleme çalışmalarına daha fazla önem verilmeli ve sık aralıklarla inceleme çalışmaları yapılmalıdır.
- Tez danışmanları öğrencilerini İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi alanında az çalışılmış konulara yönlendirmelidir.
- Lisansüstü eğitimde yabancı dil yeterliliği konusuna daha fazla önem verilmelidir.
- Ölçme ve değerlendirme faaliyetleri ile ilgili araştırmaların sayısı oldukça azdır. Ölçme değerlendirme konusunda çalışmaların sayısı arttırılmalıdır.
- Araştırmalarda örneklem grupları benzer şekildedir. Örneklem grubu farklılaştırılarak yeni çalışmalar yapılabilir.
- Tezlerde en çok kullanılan örneklem grubunu ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmalar lisansüstü öğrencilerle, velilerle veya idarecilerle yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akbaba, B. (2020). İnkılap Tarihi Öğretimine Yönelik Tarama Modelindeki Tezlerin Analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(1), 289-328.
- Altınışik, A. H. (2011). *Atatürk-İnönü Döneminde Kültür Politikaları Temelinde Türk Tarih ve Türk Dil Kurumu*, yüksek lisans tezi, Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Aslan, B. (2010). Türkiye’de Milli Tarih Anlayışı Bağlamında Dünden Bugüne İnkılap Tarihi Dersleri, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0(9). 81-109.
- Aslan, E. (2010) Türkiye Cumhuriyeti’nin İlk Ders Kitapları, *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35(158), 215-231.
- Aslan, E. (2011). Türkiye Cumhuriyeti’nin İlkokullarda İzlediği İlk Öğretim Programı: “1924 İlk Mektepler Müfredat Programı”, *İlköğretim Online*, 10(2), 717-734.
- Ayantaş, T. Yıldırım, F. Eroğul, N. Özdemir, N. &Gökçearsan, S. (2020). Sosyal Alanların Öğretimi ile İlgili Doktora Tezlerine Yönelik Yöntemsel Bir İnceleme, *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 14(33), 321-341.
- Başaran, İ. E. (1994). *Eğitime Giriş*. Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Bektaş, Ö. (2019). Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler. R. Turan ve T. Yıldırım (Eds), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* içinde (ss. 1-33). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bozkurt, B. (2020). Cumhuriyet Türkiye’sinin Eğitim Sisteminin İnşası Sürecinde Heyet-İlmiye Toplantıları, *Belgi Dergisi*, 2(19), 1748-1765.
- Carr, E. H. (2011). *Tarih Nedir?* İstanbul: İletişim Yayınları.
- Collingwood, R. G. (2005). *Tarihin İlkeleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları
- Copeaux, E. (1998). *Türk Tarih Tezinden Türk-İslam Sentezine* (Çev. Ali Berktaş). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

Çırak, A. (2020). Sosyal Bilgilerde Tarih ile İlgili Konuların Öğretimi Üzerine 1999-2019 Yılları Arası Yapılan Tezlerin Analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40(3), 1219-1242.

Demircioğlu, İ. H. (2008). Türkiye’de Tarih Eğitiminin Tarihi. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 6 (12), 431-450.

Demircioğlu, İ. H. (2014). *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Dere, İ. ve Gökçınar, B. (2021) Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitiminde Ders Kitaplarıyla İlgili Hazırlanan Tezlerin Eğilimi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 51 – 66.

Dernek, D. (2006). *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi’nde Kurtuluş Savaşı Döneminin Sosyal Tarih Açısından İncelenmesi “İlköğretim 8. Sınıflarda”*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Dilek, A. Baysan, S. & Öztürk, A. A. (2018). Türkiye’de Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Yüksek Lisans Tezleri: Bir İçerik Analizi Çalışması. *Turkish Journal of Social Research/Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(2), 581-602.

Dilek, D. (2007). *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*. Ankara: Pegem Yayınevi.

Erden, M. (1996). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. İstanbul: Alkım Yayınevi.

Ersanlı, B. (1992). *İktidar ve Tarih Türkiye’de “Resmi Tarih” Tezi’nin Oluşumu (1929-1937)*. İstanbul: Afa Yayıncılık.

Ertürk, S. (1979). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelkentepe Yayınları.

Fayda, M. (2011). *Tarih. Türkiye Diyanet Vakfı Ansiklopedisi*, Ankara: İSAM-İslam Araştırmaları Merkezi.

Forster, N. (1995) The Analysis Of Company Documentation. In C. Cassel & G. Symon (Eds.), *Qualitative Methods in Organizational Research: A Practical Guide*. London: Sage.

Geçit, Y. ve Kartal, A. (2010). “Türkiye’deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırma Konuları Üzerine Bir İnceleme”, *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, (11-13 Kasım), 101-107.

Göç, A. (2009). *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin İçeriğini Öğretme Stratejileri*, Yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Gömcü, B. (2006). *İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi’nin Kurtuluş Savaşı Dönemi Ünitesinin İşlenişinde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Güleç, S. ve Hüdavendigar, M. N. (2020). Sosyal Bilgiler Alanında Okuryazarlık Becerisi Başlığında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Uluslar arası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 24-36.

Haçat Oğuz, S. ve Demir, F. B. (2018). Sosyal Bilgiler Eğitimi Üzerine Yapılan Doktora Tezlerinin Değerlendirilmesi. *Avrasya uluslar arası Araştırmalar dergisi*, 6(15), sayı:15 s. 948-973.

İbret, B. Ü. ve Yılmaz, O. (2019). Sosyal Bilgilerde Çevre Eğitimi: Lisansüstü Çalışmalara Ait Bir İnceleme. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 431-449.

Kaymakcı, S. ve Er, H. (2009). Türk İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi Üzerine Yapılan Tezlerin Analizi. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5(9), 165-180. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 18, Sayı 1, 1-10.

Köken, N. (2002). *Cumhuriyet Dönemi Tarih Anlayışları ve Tarih Eğitimi*, Doktora tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Köstüklü, N. (2003). *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*. Konya: Günay Ofset.

Kuşçi, A. (2021). *Türk Eğitim Tarihi (1923-1950)*, Yüksek lisans tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.

MEB. (1981a, 5 25). *Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, 44(2087), 205-210. Ankara.

MEB. (1981b, 6 6). *Milli Eğitim Bakanlığı Tebliğler Dergisi*, 44(2090), 249-250. Ankara.

MEB, (2018). *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı (Ortaokul 8. Sınıf)*. <http://mufredat.meb.gov.tr/ProgramDetay.aspx?PID=326>

Metin, C. (1998). *Türk Tarih Tezi ve Tarih Ders Kitaplarında Türkiye Cumhuriyeti Tarihi (1923-1963)*. Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara.

Oran, M. (2018). *Ortaokul Sosyal Bilgiler ve Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programlarının Azerbaycan ve Türkmenistan'daki Eşdeğer Derslerin Öğretim Programlarıyla Karşılaştırılması*, Yüksek lisans tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.

Oruç, Ş. & Ulusoy, K. (2008). Sosyal bilgiler öğretimi alanında yapılan tez çalışmaları, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 121 -132.

Öner, G. ve Öner D. (2017). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Coğrafya Konuları Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlere Yönelik Bir Analiz ve Bibliyografya Çalışması, *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 34(2), 13-34.

Özlem, D. (1999). *Siyaset, Bilim ve Tarih Bilinci*. İstanbul: İnkılap Kitabevi Yayıncılık.

Öztaş, S. (2009). Atatürk Dönemi Tarih Anlayışı ve Tarih Öğretimi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (2), 94-107.

Sezer A. İnel Y. & Gökalp, A. (2019). Çalışma Grubu Sosyal Bilgiler Öğretmenleri Olan Türkiye'deki Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi, *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 1-17.

Sönmez, V. (1998). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, V. (2021). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Şahin, M. Gögebakan-Yıldız, D. & Duman, R. (2011). Türkiye'deki Sosyal Bilgiler Eğitimi Tezleri Üzerine Bir Değerlendirme, *Journal of Social Studies Education Research*, 2(2), 96-121.

Şimşek, A ve Yazıcı, F. (2013). Türkiye’de Tarih Öğretimimin Dünü, Bugünü, *TYB Akademi Dil, Edebiyat ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(8), 11-33.

Şimşek, A. ve Alaslan, F. (2014). Milliyetçi Tarihten Milli Tarihe, Çatışmacı Eğitimden Barışçı Eğitime Doğru Türkiye’de Tarih Ders Kitapları. *Akademik Bakış*, 40.

Şimşek, A. (2002). İnkılâp Tarihi Dersinin Gerekçeli Tarihçesi. *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(1), 1-10.

TDK Sözlüğü, “Eğitim” (09.06.2022).

Tekeli, İ. (2010). *Birlikte Yazılan Ve Öğrenilen Bir Tarihe Doğru*. İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları

Turan, R. (2015). Tarih Öğretmenlerinin Lise Tarih Derslerinin Genel Amaçlarının Öğrencilere Kazandırılma Düzeylerine İlişkin Görüşleri (Ankara İli Örneği). *Turkish Journal of Educational Studies*, 2 (3), 139-180.

Turan, R. (2016). Millî Tarihten Sosyal Bilgilere Türkiye’de İlköğretim Düzeyinde Tarih Öğretimi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 49, 257-278.

Turan, R. (2017). Tarih Dersleri ve İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi. Turan, R. (Ed.), *Öğretmen Adayları ve Öğretmenler İçin İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi* içinde (ss. 283-301), Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.

Turan, R. (2019). Sosyal Bilgiler Eğitimi ve Tarih. Turan, R. ve Yıldırım, T. (Ed.), *Sosyal Bilgilerin Temelleri* içinde (ss. 87-123). Ankara: Anı Yayıncılık.

Turan, R. ve Yıldırım, T. (2019). *Sosyal Bilgilerin Temelleri*. Ankara: Anı Yayıncılık

Yaylacı, Z. ve Büyükalın, F. (2019). Sosyal Bilgiler Eğitiminde Öğretmen Görüşüne Başvurulan Tezlerin Tematik Açıdan İncelenmesi (2005-2017). *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (1), 1-19.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

YÖK, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/IstatistikBilgiler?islem=2>

Resmi Gazete, <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/03/20180306-11.htm>

TEZ DEĞERLENDİRME FORMU

Aksaray Üniversitesi Tez Değerlendirme Formu		
Öğrencinin Adı Soyadı:		EVET
Kapak		
1	Tez Başlığı tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapaktaki ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, Çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, Abstract, Giriş, Sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve Üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı Kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 6 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik Beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşluklar ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, Çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

Bu tezin tarafımdan “Tez yazım kuralları” okunarak dikkatlice hazırlanmış olduğunu ve doğabilecek her türlü olumsuzluktan sorumlu olacağımı kabul ederim.

Öğrencinin imzası